

ERDÉLYI

3 Lei

Taxa postală
aprobărită D. R.

merar conform
No. 157.012/1934.

T. „Otthon” Írók és Hírlápirók köre
HUNGARIA, VII., Erzsébet körút 9—11
BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
IV. évfolyam, 65 (933) szám. * Szerda, 1935 március 20

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Fiatalok figyelmébe

(S. I. dr.) — A Magyar Nemzeti Diák-szövetség néhány nappal ezelőtt emlékirattal lépett a magyarföldi nyilvánosság elé, melyben a budapesti egyetemen *nemzetiségi tanszék* felállítását javasolja.

Az emlékiratból csak annyit ismerünk, amennyit abból a pesti lapok közöltek. Néhány kiszakított részt, rövid szemelvényeket. Ennyi is elég azonban ahhoz, hogy a felvetett probléma felkeltse érdeklődésünket.

A komoly tanulmány, a rendszeres tudományos munka mindig hasznos. Hogyan ne jelentene az közvetlen tudásbéli hasznát s később gyakorlati eredményeket ezen az újszerű, sajátos területen, melyet csak azért hanyagoltak el annyira, mert nem tudták művelését hol s hogyan kezdeni?

Nemcsak egyetemi tanszéket, hanem egész külön tudományos intézetet, sokágu intézményt érdemelne meg ez a probléma, melyet a budapesti ifjak ma még csak egyetlen, keskeny oldalról látnak.

A memorandumuk arra vall, hogy a kulturális életnek összefüggése s fejlődésének különböző feltételei lebegnek elsősorban szemük előtt.

Nagyfontosságú kérdés ez, afelől nincsen kétség. Vannak teljesen ismeretlen, egészen parlagon heverő területei. Azok is, melyeket egy-egy kutató szem már végig járt, csak egészen hiányos, sokszor inkább ötletszerű figyelemben részesültek.

Helyesebben úgy lehetne megfogalmazni, hogy az efféle kérdések iránt nincs még meg a kellő érzék s megértés. Ez az egyetlen tény egymagában is elég fontosnak és sürgősnek mutatja a magyar ifjak javaslatát.

Ha ezek az éber és lelkes fiatalok majd rendszeresen és alaposan foglalkoznak a kibeszégségi sorban élő magyarok szellemi megnyilatkozásaiival, ha majd gyűjtik, feldolgozzák, tanulmányozzák e magyar népi csoportok sorsa folyásának adatait, nemcsak e magyar nemzeti képződmények sajátos szociális és gazdasági szöveteibe kapnak majd mélyeséges bepillantást, hanem — magába a magyar *társadalmi struktúrába*, e szerkezetnek láthatatlan kerekéi és rugói közé is.

egészen rit-

Az angol miniszterek mégis elutaznak Berlinbe

Tiltakozó és kérdő jegyzéket adott át az angol nagykövet a német kormánynak

Neurath külügyminiszter kedvezően válaszolt

Berlinből jelentik: A berlini angol nagykövet látogatást tett Neurath báró külügyminiszternél, s jegyzéket nyújtott át kormánya nevében. Erről a ténykedésről a német birodalmi kormány közleményt adott ki, mely rövid szöveggel a következőket adja tudtul:

Sir Philipps Erik angol követ hétfőn délután fölkereste a birodalmi külügyminisztert és átadta azt a jegyzéket, mely az angol kormánynak a március 16-i német elhatározásra vonatkozó észrevételeit tartalmazza. Együttal a követ kérdést tett, hogy a német kormány továbbra is kívánatosnak tartja-e az angol miniszterekkel való találkozást. Erre Neurath külügyminiszter a német kormány nevében igennel felelt.

Az angol kormány egész szövegében nyilvánosságra hozta a jegyzéket.

Londonból jelentik: Az angol nagykövet által Berlinben tett lépés után az angol kor-

mány nyilvánosságra hozta a Berlinben átnyújtott jegyzék teljes szövegét. A jegyzék azzal kezd, hogy tiltakozik a német kormány március 16-iki bejelentése és elhatározása ellen, mely szerint bevezeti az általános védkötelezettséget és harminchat hadosztályra emeli fel a haderő békélettszámát. A jegyzék a továbbiakban arra utal, hogy a német légi haderőre vonatkozóan is történtek hivatalos bejelentések. Az ezekben foglaltak szintén haderőszaporítás szándékát jelentik, s ha e szándék megvalósul, ez szintén olyan egyoldalú eljárás, mely komolyan növeli az európai nyugtalan-ságot. A jegyzék arra utal, hogy Németországgal az angol kormány a február 3-iki angol-francia megegyezés elvei alapján kívánt tárgyalásokat kezdeni, s a német kormány március 14-iki válasza el is fogadta tárgyalási alapul a mondott angol-francia megegyezést. Az angol kormány tehát felhívja a német kormány figyelmét az eddigi előkészítő okiratok különös következményeire.

Csak előzetes megegyezés után lehet hatályon kívül helyezni a versaillesi békeszerződés katonai intézkedéseit

A jegyzék ezután áttekinti az eddig történeteket. Fejtegetései szerint az eredeti terv az volt, hogy a német birodalom és a többi hatalmak között szabad tárgyalások útján megegyezést érjenek el a fegyverkezési és biztonsági kérdésekben, s aztán az ilyen közös megegyezés intézkedései léptek volna a versaillesi szerződés 5-ik fejezete (a leszerelési kötelezettség) helyébe. Az így tervezett egyezmény megkötését nem könnyíti meg a német kormány által elhatározott általános véderőkötelezettség, mellyel kapcsolatban a német haderőt is jóval magasabb létszámra emelik, mint amennyit eddig maga a német kormány javasolt a leszerelési értékezzel összefüggő tárgyalásokon.

Az angol kormány nem akarja elmulasztani az alkalmat az általános megegyezés előmozdítására, de az új körülmények között úgy látja, hogy a német kormány az eddigi tárgyalási alapokat nem kívánja igénybe venni. Az angol kormány tehát a tervbe vett miniszter-

találkozás megtörténte előtt megkérdi a német kormányt, kívánja-e a látogatás megtörténte, ahogyan abban előzőleg megállapodtak, vagyis olyan alapon, hogy annak tárgyköre és célja az előbb megállapított tárgykör és cél legyen.

Ez a kérdés volt az, amire a berlini kormány igennel válaszolt.

Franciaország és Olaszország is tiltakozó jegyzéket küld Berlinbe.

Párizsból jelentik: A francia kormány, hír szerint, az angol kormányéhoz hasonló jegyzéket szándékozik eljuttatni Berlinbe. Politikai körökben úgy tudják, hogy Olaszországnak is ez a szándéka.

A francia jegyzék szövegét a szerdai minisztertanácson állapítják meg. Ez idő alatt tovább folynak a diplomáciai tárgyalások Olaszország, Anglia és Franciaország között.

Bozsák sodronyáru-gyár Oradea B. Cante-mir 57.

Telefon: 110.

Ajánlok legolcsóbbtól legdiszesebb kivitelig kerítésfontato at, kertek, baromfiudvarok, szőlők stb. bekerítésére. Vaskapuk, autók, sodronyfontat betettel. **Sodronyszövetek malmaszati célo rra.** Kívánatra ingyen és bérmentve árjegyzék és mintakollekció.

ka alkalom kínálkozik itt a társadalmi bűvarkodás számára: az izmok tapadását, az idegek szétágazását, az egész élet-mechanizmust itt kísérletek tárgyává teheti a társadalomtudomány.

Meg lehet állapítani, mily szörnyű veszélyeket rejteget a liberalista individualizmus, a *szabados énelvűség* tanítása, mely még a végső veszedelem pillanataiban is előbbreválósnak tartja a szűk egyéni érdeket a nemzeti közérdek magas szempontjainál. Ki lehet mutatni aztán azt is, hogy a magyar társadalmat összetevő rétegek, osztályok, foglalkozási ágazatok közül, melyek jelentik igazán a magyar nem-

zet törzsköcs testét, melyek tapadnak össze a hatalom tápláló ereje nélkül egyszerűen azért, mert nem tudnak egymás nélkül meglenni. És melyek nem.

Ennek a tanulmánynak felette beszédes, nagyon mélyenjáró tanulságait azután levonhatják. A tapasztalatokon okulva megállapíthatják, melyik az a társadalmi tan, az a világnézet, mely a magyarság szellemi értékeit a leginkább becsben tartja.

A sokszoros gazdasági s egyéb összefüggések mellett *rajtunk* akkor segítenek a legtöbbet, ha ezeket a tanulságokat *valóban* levonják!

Simon és Eden vasárnap Berlinbe utazik

Londonból jelentik:

Hivatalos forrásból származó értesülés közli, hogy az angol kormány a Németországgal való tárgyalások tekintetében eredeti tervét fönntartja. Eszerint Simon angol külügyminiszter és Eden lordpecsétőr az eredeti tervnek megfelelően vasárnap, 24-én repülőgépen Berlinbe utazik.

Az olasz sajtó szerint a két fél között nyílt szakadásig jutott a helyzet.

Rómából jelentik: A *Giornale d'Italia* a német védkötelezettség bejelentésével foglalkozva, fejtegeti, hogy elsősorban meg kell vizsgálni, vajjon megtett-e mindenki mindent a mostani események előkészítése, illetőleg azok megakadályozása érdekében. Olaszország volt az első nagyhatalom, mely elismerte, hogy örökké, vagy csak hosszú időre is, lehetetlen fenntartani a versaillesi rendelkezéseket. Azt állította, hogy ezeket a hatalmak között létrejött új egyezményekkel kell helyettesíteni. Azonban nem hallgatták meg Olaszországot. Franciaor-

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ára 100 lei és portó.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályában

szág túlságosan nagyelkűnek tartotta a németekkel szemben, Anglia viszont nem tartotta elégnek a leszerelés szempontjából. A mostani lépés arra vezetett, hogy Németország túllépte az Olaszország által javasolt határt. Mussolini javaslatának el nem fogadása tehát megmérítette a két ellentétes álláspontot és a két fél között nyílt szakadásra vezetett.

Párizsból jelentik: A *Paris Midi* szerint Mussolini hajlandó Berlinben tiltakozni a védkötelezettség bevezetése miatt s kész ezügyben Angliával és Franciaországgal tárgyalásokat folytatni, de nem hajlandó Genfben menni.

A német elhatározás miatt Oroszországnak vissza kell fordulnia Ázsiából Európába.

Sanghaiból jelentik: A német elhatározással a távolkeleti sajtó is behatóan foglalkozik. A kínai lapok véleménye szerint a német

elhatározó lépés a távolkeleti helyzetre is kihat. A német lépést a szovjetkormány fegyverkezése tette indokoltá — írják a lapok — s a szovjet ezután kénytelen lesz katonai erejének súlypontját nyugatra tolni. S ez növeli Japán erejét.

Növekszik az alkotmányválság Görögországban

Metaxas tábornok kilépett a kormányból és II. György király visszahívásáért pártot alakít

Athénből jelentik: (Kedden reggel érkezett távirat): *Caldaris* miniszterelnök *Kondylis* és *Metaxas* tábornokkal hétfőn titkos megbeszélést folytatott. A kormányhoz közelálló politikai körökben azt hiszik, hogy a parlament feloszlásáról tanácskoztak. A képviselőházat — hír szerint — egy tanáccsal helyettesítik, melynek tagjai pártönkivüli, semleges politikusok lesznek. A tanács az alkotmány megváltoztatásával fog foglalkozni. Más jelek is vannak, amelyek arra utalnak, hogy a görög kormány fasiszta intézmények bevezetésével foglalkozik.

Athénből jelentik: (Kedden délután érkezett távirat): *Metaxas* tábornok, tárcanélküli miniszter benyújtotta lemondását. Lemondó levelében elhatározását azzal indokolja, hogy a kormány nem hajlandó megfelelő, erőyes eszközökkel megtorolni a lázadást és nem látja biztosítottak az ígéret bevéltását, amelyet a *Caldaris*-kormány annakidején tett.

Metaxas a hűveivel külön parlamenti csoportot alakít, de fenntartja magának a kormánnyal szemben a bírálat jogát. *Metaxas* csoportja royalista színezetű és II. György trónjának visszaállításáért küzd.

Caldaris újjáalakítja kormányát, amelybe több új ember kerül. A szenátust és képviselőházat feloszlatták, s az újonnan összeülő parlamentnek alkotmányozó rendszere lesz, mely megteremti az egykamarás rendszert és a görög korporációs államot építi ki.

Venezelosz Párizsban a sajtót tájékoztatja.

Párizsból jelentik: A *Paris Soir* közli *Venezelosz* nyilatkozatát, amelyben az ősz politikusi ismerteti a forradalomban játszott szerepét.

— Két hónap előtt — mondotta — még határozottan elleneztem a forradalmat. De a köztársasági elemek üldözése s a királypárti propaganda terfoglalása, valamint sajtó életbiztonságom folytonos fenyegetettsége következtében

A német tengeri haderőt is arányosan emelik?

Párizsból jelentik: Fenntartással fogadandó hír szerint a német birodalmi kormány a szárazföldi haderővel arányos hajórajt is kiépít. A hajóraj tonnaszáma néhány év alatt 400 ezer lesz. Ezt a kérdést Simon és Eden berlini útja alkalmával vitatják meg.

abbahagytam az ellenzést, de közöltem, hogy magas koromra való tekintettel a mozgalom élére nem állhatok. Többszöri sürgetés ellenére is kitartottam a felfogásom mellett. Amikor azonban a zendülő hajókat a kormány kalózhajóknak nyilvánította, úgy véltem, kötelességem kezembe venni a vezetést. A forradalmat egyébként a hadsereg kezdeményezte.

A magyarországi belügyminiszter a mérséklet politikáját hirdeti

Kavarodások a Bethlen István gróf vasárnapi beszéde miatt

Sopronból jelentik: *Kozma* Miklós belügyminiszter Csornán, a Nemzeti Egységpárt négyülésén, *Somogyváry* Gyula képviselőjelölt programbeszéde után beszédet tartott. Kifejtette a kormánypolitika általános irányelveit s különösen azt emelte ki, hogy a reformokra törekvés nem jelent sötétbe való ugrást, se a nemzetnek kalandokba kergetését. Evolúcióra van szükség, de nem hajlandó a kormány semmiféle revolúcióra.

Nagykanizsai jelentés szerint a Nemzeti Egységpárt ottani helyi szervezetében hétfő este méltatlankodva tárgyalták Bethlen István gróf vasárnapi beszédének egyes részleteit. A helyi szervezet elégedetlenjei mozgalmat akarnak indítani, hogy a párt állítson Bethlen Istvánnal szemben ellenjelöltet. A párt komolyabb elemei nem helyeslik ezt a mozgalmat, mert éppen a nagyjelentőségű reform-törvényhozásban nélkülözhetlennek tartják Bethlen gróf szereplését.

Gróf Apponyi Albert emlékirataiból

Ifjúság, családi otthon, egyetem

Gyermekkorom a lehető legboldogabb volt. Atyám és anyám a legbensőbb kölesönös szeretetben éltek; soha árnyék nem esett annak a családi életnek tökéletes összhangjára, amelyben Isten kegyelméből felnőttem. Erős egyéniség volt mind a két szülő. Atyám nagy tehetsége, szilárd és kristálytisza jelleme mellett jószívű és szeretetreméltó volt, amennyire ember az lehet. Akik vele csak felületesen érintkeztek, ridegnek találták, de családi és benső baráti körben ennek nyoma sem volt. Élénk humorérzéke volt, szeretle az ártatlan tréfát — ártatlant mondok, mert sohasem hallottam tőle olyant, amivel felebarátjának árthatott volna. Emberösmerete talán nem volt biztos, és így szívósága gyakran félrevezette mások megítélésében, aminek mind a politikában, mind magánérdekei terén kárát vallotta. Mi, gyermekei, rajongással szerettük őt; a viszony köztünk benső volt, de az apai tekintélyen soha csorba nem esett. Ifjúkoromban valóságos csalhatatlannak tekintetem atyámat, az ő ítélete volt számomra az igazság mértéke. Mit szóljak édesanyámról? Ő a szó szoros értelmében szent nő volt. Soha egy közönséges gondolat nem ho-

mályosította el lelkének tiszta tükrét, soha más-sal nem volt elfoglalva, mint férje és gyermekei iránti kötelességeivel és minél több jótétemény elárásával egész környezetére. Szóval olyan családi légkörben nőttem fel, ahol a tiszta erkölcs, az erkölcsileg jó magától értetődő, természetzerű dolognak tekintett és mint olyan érvényesült, a rossz pedig valami távoleső, inkább csak elméletben létező, néhány elvetemült vagy szerencsétlen embert érintő jelenségként szerepelt, ami minket nem is érinthet. De ne gondolja senki, hogy ebben a miliőben, valami rideg örömtelen askétizmus uralkodott; korántsem. Szüleink, bár nevelésünkben a kellő szigorú érvényesítést tudták, elvül vallották, hogy a gyermekornak boldognak kell lenni, olyannak, amelynek emléke a későbbi komoly éveket napugárral aranyozza meg és ezért mindent elkövettek, hogy annak ártatlan örömeiben részük legyen. Ha magam elé idézem ezen első éveim emlékezetét, úgy találom, hogy alig tudom még egy példáját a családi nevelésnek, amely oly szerencsés egyensúlyban tudta tartani a tekintélyt a szeretettel, a komolyságot a vidámsággal. Áldott legyen ezért édes szüleim emléke.

Ennek a harmónikus családi életnek az alapja pedig a mély és egészséges vallásosság volt. A jól megértett keresztény katolikus hiten, a maga teljes orthodoxiájában épült föl az egész. Nekem pedig a kimondhatatlan kegy jutott osztályrészül, hogy egész ifjúságomban

mindig összhangot láttam a hit és a cselekedetek, a tanítás és a példa között. Ennek az összhangnak hiánya téveszt meg sokakat, midőn olyan korban, amely még nem tud élesen megkülönböztetni az elv és annak képviselői közt, az üdvös tanítást méltatlan ajkáról kell hallaniok. En nem csupán a szülői házban voltam ettől megkímélve, de egész ifjúkoromam át nem láttam rossz papot. Egészen természetesnek találtam, hogy az ember aszerint él, amit igaznak vall; ebben megerősített minden tapasztalásom; hogy ez másképp is lehet, azt tudtam, mivel megmondták; de ebben ismét csak valami kivételes szomorú tünetet láttam, amely gyakorlatilag rám nézve csak annyit jelentőséggel bírt, mint p. o. az indiai pestis. Bizonyára sajnálom annak áldozatait, de magamra nézve nem látok benne elképzelhető veszélyt.

A kép nem volna teljes, ha meg nem emlékezném arról is, hogy rokonságunkban, különösen annak azon részében, amellyel szüleim sűrűn érintkeztek, néhány ideális női alakkal találkoztam, amelyekből — összevetve édesanyámnak mindent domináló befolyásával — nyertem első benyomásaimat a nőről. Egész életem ezeknek a belső benyomásoknak hatása alatt állott; ezek adták a nőről táplált felfogásomnak azt az irányt, amelytől későbbi szomorú tapasztalások nem tudtak eltéríteni, és ezt tartom életem egyik legnagyobb szerencséjének.

Igy folyt le ifjúságom egészen 1857-ig, 11-ik évemig. A szülői házon kívül aránylag kevés

Bármilyen könyvrendelést csak az összege előzetes beküldése vagy annak utánvételezése mellett teljesíthetünk. Az Erdélyi Lapok könyv osztálya.

Meghült? ASPIRIN

Tanárok és tanítók nyelvvizsgálója Lelkészek államsegélye Munkavédelmi törvény alkalmazása

Dr Gyárfás Elemér szenátor nyilatkozata az érdekeltek tájékoztatására

Többoldalról hoztam intézett kérdéskérdésekre, melyekre sajnos, technikai okokból képtelen vagyok külön-külön válaszolni — az alábbiakban adom meg a fenti kérdésekre a kívánt felvilágosításokat:

I. A nyelvvizsgálóra rendelt s ott megbuktatott tanárok és tanítók helyzete eltérő, aszerint, hogy állami vagy hitvallásos tanárokról van-e szó.

A megbuktatott állami tanárok további alkalmazása és beszüntetett fizetések újbóli folyósítása érdekében eredményt elérni nem sikerült s a jelenlegi közoktatási miniszterrel ilyen nem is remélhető. A miniszter tényleg megkereste a nyugdíjpénztárt, hogy a tanárok részére állásuktól történt elbocsátásuktól kezdődően nyugdíjat folyósítsanak, de, amint előre látható volt, a nyugdíjpénztár törvényes alap hiányában ettől mereven elzárkózott. Most

azzal a gondolatlalt foglalkozik a kormány, hogy esetleg még ebben az ülés-szakban egyszakaszos törvényjavaslattal rendezze a kérdést

Erre nézve a miniszterelnöktől március 16-án többé-kevésbé határozott ígéretet is kaptunk, melynek teljesítése azonban elsősorban a pénzügyminiszter hozzájárulásától függ, akinek a fedezetéről kell gondoskodnia, ami nem könnyű dolog. Az ügy megoldását állandóan szorgalmazzuk s erre való tekintettel az állami tanítók által megindított contentios perekben célszerű tovább értesítésig elnapolni a tárgyalást és függőben tartani a döntés provokálását.

A hitvallásos iskolák megbuktatott és vizsgáról elmaradt tanárai számára — mint ismeretes — e kérdésben történt számtalan közbenjárásunk eredményeképpen, a miniszter május 9-ére új vizsgát helyezett kilátásba. Minden remény meg van arra, hogy

ez az új vizsga sem fog megtartatni, hanem ehelyett csak tanfolyam lesz a nyár folyamán.

Ezért a hitvallásos iskolák tanárai is egyelőre függőben hagyhatják a döntés provokálását contentios perekükben. A kormányhatóság tudtunkkal ezideig nem adott ki olyan rendelkezést,

hogy az agasztusi nyelvvizsgán megbuktatott hitvallásos tanárok a további tanításban akadályoztassanak. Ha az alsóbb tanügyi hatóságok ilyen irányban nehézségeket vagy akadályokat támasztanak, ez az egyházi főhatóságnak nyomban jelentendő.

II. A vallásügyi minisztérium költségvetése elkészült s állítólag pár nap múlva a parlament elé kerül. A miniszter kijelentése szerint a lelkeszi fizetések — vallásfelekezetre való tekintet nélkül — egységesen vannak megállapítva, az előképzettség, szolgálati idő és hely szerinti kategóriákkal, de

az állam által fizetendő összegekbe bele fog számíttatni a mostani összeírások alkalmazásával bejelentett helyi jövedelem is,

még pedig bizonyos százalékban — előreláthatólag mintegy 50 százalék erejéig. Ez a százalék országosan fog megállapítani, egyenlően az összes vallásfelekezetekre. Mászóval ez azt jelenti, hogy az a lelkesz, akinek évi állami fizetése pl. 100.000 lei, helyi jövedelme pedig pl. 40.000 lei, e helyi jövedelem 50 százaléka, vagyis 20.000 lei erejéig köteles beszámítást engedni az államnak s így csak 80.000 leit fog kapni kongruaképpen. Természetes, hogy ha

volna olyan lelkesz, akinek helyi jövedelme a neki járó fizetés kétszeresét teszi ki, az semmit sem fog kapni az államtól.

A helyi jövedelmek beszámításának a kormány által most fogantatba veendő rendszere mellett minden egyes lelkesznek az államtól kapandó járandósága külön fog kiszámíttatni, az illető lelkesz helyi jövedelme figyelembevételével. E kiszámítások helyességét mindenestre gondosan kell ellenőrizni.

III. A munkavédelmi törvény végrehajtási utasításához csatolt táblázatnak a faji eredetre (neamul si origine etnica) vonatkozó rovatát illetően az Ugir (Gyáriparosok Országos Szövetsége) a maga részéről is

kérdést tett a kormánynál, hogy ki és milyen ismérvet szerint jogszerű és kötelező a vállalatok alkalmazottainak faji és népi eredetét megállapítani. Döntés e kérdésben még nincsen.

Március 16-án alkalom volt a miniszterelnök előtt személyesen is kifejtetni azt az elvi álláspontomat, melyet ezúttal is fenntartok, — hogy miután a munkavédelmi törvény és annak végrehajtási utasítása nem fűz semmiféle törvényes következményt ahhoz, hogy a vállalatok alkalmazottai milyen faji eredetűek, amint az alkotmány értelmében nem is fűzhet és miután másfelől ma sincs elismerve és eldöntve, hogy ki és milyen ismérvék szerint állapíthatja meg valamely román állampolgárnak nemzetiségét és faji eredetét,

Mihelyt e kérdésben újabb fejlemények merülnek fel, azokról a nagyközönséget a sajtó útján tájékoztatni fogjuk.

Vaida Sándor és a Nemzeti Parasztpárt az egymással való végleges szakítás útján

A pártközpont a kizárásról határoz. Vaidák csütörtökön új pártot alakítanak

Bucuresti. Saját tud. A vasárnapi események után bizonyosra veszik politika körökben, hogy a szakadás Vajda és a nemzeti-parasztpárt közötti vezetősége között végleg bekövetkezik.

A párt összes tagozatában erős mozgalmak indultak meg, amelyek sokhelyen máris a tagozatok kettészakadására vezettek. Egyes tagozatok, mint a sibiu-i is, lovében fordultak Mihailachehoz, amelyben tiltakozva a központi vezetőség kizárásai határozatai ellen, szolidaritásnak jelentik ki magukat Vajda mozgalmával.

Mihailache ebből a tekintetben igen szilárd álláspontot foglal el. Meg se kísérel, hogy bárkit is lebeszéljen a Vajdához való pártolásra.

D. R. Joanitescu volt munkaügyi miniszter például érintkezést keresett a pártvezérel, hogy az ügyet megvitassa vele, de Mihailache nem is fogadta, hanem elutazott Toploveniába. Az eredmény azt volt, hogy Joanitescu bejelentette választóinak: átlép Vajda táborába.

Ez annál különösebb, mert Joanitescu a nemzeti-parasztpárt baloldali szárnyához tartozott mindig s félig-meddig szocialistának tekintették. Általában mindenütt azok csatlakoznak Vajdához, akik vagy a Maniu-ellenes küzdelemben tulságosan exponáltak magukat, vagy a Lupu-csoport elégedetlenjei közé tartoznak, vagy pedig általában keveslik a jelentőséget, amit a nemzeti-parasztpártban személyüknek tulajdonítottak. A nemzeti-parasztpárt állandó választmányá kedden este hét órakor fog összeülni Mihailache elnöklété alatt s meg fogja állapítani, hogy Vajda és társai mozgalmukkal kívül helyezkedtek-e a párton? Vajda viszont csütörtökön Brasovban fog összeülni politikai barátaival és itt elhatározza az új párt megalakítását.

Még egy óriási előnnyel kezdtem meg az intézeti tanulást: mint másodéves gimnázista, a latin nyelvet teljesen bírtam. Atyám házában ugyanis gyakran találkoztam a régi nemzedék azon jeleseivel, amelynek némelyike kitanú latinista volt. Felébredt tehát bennem az ambíció, hogy őket ebben utóljáram és olyan szenvedéllyel fogtam hozzá a latin nyelv tanulásához, hogy egy év alatt abban egész otthonossá lettem. További gimnáziumi éveimben ez már nem is volt rám nézve tantárgy, hanem csakis a gyakorlás és a tökéletesülés mezeje.

(Folytatása következik).

Egészséges, bő gabonatermés
ARZOPOL
szárz-pácoló szer
használatát nélkül elképzelhetetlen.
Többlettermés!
Egészséges magvak!
Mérsékelt ár!
Gyártja: Moskovits Ipartelepek Rt. Oradea
Kapható
Andr ny Károly és Fiai Rt., Oradea.

kortársal érintkeztem: ezt nem valami elv, hanem életem körülményei hozták magukkal; nem is igen vágytam rá. Nővéremmel, aki nálam öt évvel idősebb volt, némely apró surlódástól eltekintve, amelyeket éppen ez a korkülönbség és annak részéről való el nem ismerése okozott, rendkívül jó egyetértésben és barátságban éltünk, úgyhogy nem éreztem pájtásoknak bírányát. Szüleim azonban igen bölcsen másképp álltak. Szükségesnek látták, a jellemképzés szempontjából, a surlódást más egyenlőkorú egyéniségekkel és a fokozatos szoktatást az önállóságához, amit csak a nyilvános nevelés, vagy legalább tanulás adhat meg. Így kerültem 1857 tavaszán Kalksburgba, a jezsuiták ottani intézetébe, a második gimnáziumi osztályba és ott maradtam 1863-ig, az érettségi vizsgáig. Magyarországon akkor hasonló intézet nem volt; szüleim bizalma pedig, előnyös személyi benyomások folytán, a jezsuiták felé fordult.

Tanulásom odáig egészen magyar nyelven folyt, magyar neveléssel, dacára annak, hogy családom különböző körülmények folytán, egész gyermekkoromon át, Magyarországon kívül tartózkodott, ahová csak rövid látogatásokra mentünk időnkint. A magyar nyelv volt az első, amelyet beszéltem és ez az akkori magyar erisztokrácia körében kivételszámba ment. Szüleim ahhoz a nemzedékhez tartoztak, amelyek legkiválóbb alakjai, egy Széchenyi, egy Batthyány is, fogyatékosan bírták a magyar

A darai esperes-plébános gyilkosainak vallomása

Négyszázezer lejjel módos gazdává tette a plébános Halásziék, akik most agyonverték. — A falu népe nem akarta elhinni a példátlan hálátlanságot

Jelentettük tegnap, hogy a csendőrség lefartóztatta Surányi Károly ny. esperes-plébános gyilkosát, aki nem volt más, mint az az ember, akinek a házában lakott az esperes s akivel anynyi jót tett, hogy egész életére gazdaggá tette. Ez a minden emberi érzésből kivetkőzött Halászi László, aki képes volt a sír szélén álló 74 éves áldottlelkű papot, aki 400 ezer lei készpénzt és havonta ezer lejt adott, valósággal agyonverni, a csendőrségen az őrmester kereszt-kérdései alatt rövidesen ellenmondásba keveredett, majd részletesen bevallotta a gyilkosságot.

Szatmári munkatársunk tegnap a helyszínére utazott és onnan küldötte az alábbi tudósítást:

Dara község tizenegy kilométerre van Satmártól. A világtól teljesen el van zárva. Utjai nincsenek, telefon, táviró nem vezet ide. A Szamos töltése mellett haladunk. Ez azonban nem

A helyszíni szemlén Halászi kiadja a feleségét is

Halászi László a csendőrorrmester felszólítására beszélni kezd.

— Hat évvel ezelőtt vettem el a mostani feleségemet. Az esperes ur gondozója volt s nagy hozomány volt kilátásban. Feleségem úgy került az esperes urhoz, hogy annak a régebbi gazdasszonyánál szolgált, Kiss Istvánnánál. Amikor ez meghalt, az esperes ur nem kergette el, hanem, mert jó leány volt, házvezetőnőnek fogadta fel. Miután feleségül vettem, továbbra is az esperes urnál laktunk. Nyugdíjazása után a plébánián maradtunk, csak négy évvel ezelőtt költöztünk a mi házukba. Akkor az esperes ur négyszázezer lejt adott nekünk azzal, hogy mi gondozzuk addig, amíg él. Ezenkívül havonta ezer lejt fizetett. A pénzből huszonkét hold földet vettem, a többit elköltöttem egyébre. Két évvel ezelőtt az esperes urat szél érte. Magával tehetetlené vált. Feleségem gondozta. Meguntam a sok utánajárást s elhatároztam,

A gyilkos elbeszéli rettenetes tettét

Halászi Lászlóval ezután lejáratták a gyilkosságot a legapróbb részletekig.

Először tagadta a gyilkosságot, de mindinkább gyanús lett a csendőrorrmester előtt. A falu népénél általános volt a vélemény, hogy Halászi semmiesetre se lehetett a gyilkos, mert az esperesnek nagy hálával tartozott. Surányi Károly esperes mindenét gondozóinak adta, nyugdíját is Halásziék költötték el s ő tette a különben szegény családból származó Halászi a falu legmódosabb gazdájává.

A gyilkosság hajnalán Halásziék egyik szomszédja, Széles Györgyné, világot látott az esperes szobájában s egy alakot mozogni. Viszont Halásziné azt vallotta, hogy két férfit látott ott álarcosan. A két asszony ellenmondása adta az első gyanút Halásziék ellen a csendőrség előtt. A betört ablaküvegen újjlenyomatokat is találtak, amit Bucurestibe küldtek felvizsgálat céljából. De megerősítette a csendőrség gyanúját a Halászi házaspár, amikor a boncolásnál Halászi László remegni kezdett és a temetésen se vett részt. A csendőrorrmester, aki jó viszonyban volt Halászival, faggatni kezdte és újjlenyomatot is vett tőle.

Az újjnyom is áruló.

Az őrmester nagyítóval vizsgálta a két újjnyomatot és úgy találta, hogy a két újjnyom azonos. Halászi erre letartóztatta. Közben egy idősebb csendőrorrmester is megérkezett és bekapcsolódott a nyomozásba. Azonban nem értették meg jól Halászi, mire Vetis községből Vincze Áront hívták tolmácsolni. Vincze csendőr volt s maga is értett a vallatáshoz. Kereszt-

olyan út, amelyet emberkéz alkotott. A szántóföldeken haladnak a szekerek. Majd a Szamos töltésére kanyarodunk, ezzel a tilosbajárással tesszük lehetővé, hogy megközelítsük Darát.

Mellettünk a Szamos kanyarog, jobbra alig egy köhajtásra a magyar határ. Gés község tornya csillog a tavaszi napfényben, balról pedig Vetis török időkből származó református temploma látszik. Több mint egy órai dőcögés után összetörve érkezünk Darára. A békés község lakosságát halártalan izgalomban találjuk. Férfiak és nők csoportokban tárgyalják a gyilkosságot. Hiszen évtizedeken át papjuk volt, lelki atyjuk, tanácsadójuk Surányi esperes, akit rajongással szerették s most nem tudnak magukhoz térni a rettenetes esemény hatása alól.

A csendőrségre hajtunk. Az egyik szobában a gyilkos, Halászi László ül egykedvűen. Majd felszedelőzködnek, a csendőrök összekötözik és megindulunk a gyilkosság színhelye felé.

hogy megölöm. Az elmúlt héten hétfőn éjjel egy órakor felkeltem, a szobájába lopódtam és a kabátommal leterítettem a fejét. Útni kezdtem az arcát, majd a kukoricafejével ütöttem a mellét. Amikor elájult, kimentem és sárral benyomtam az ablakot. Először a külsőt, majd a belsőt két helyen is. A szoba ajtaját bezártam belülről és az ablakon mentem ki. Feleségemnek reggel szóltam. Kenyeret sütni korán ébredt és a nyoszörgésre figyelmes lett. Bement a szobába és ott megtalálta az esperes urat. Mondtam neki, hogy én tettem. Kitanítottam, hogy mondja úgy, hogy két embert látott a szobában s azok kiszöktek, amikor engemet kiáltott. Két szilfakarót pedig a szomszédék kerítéséből kivettem és a kerítéshez állítottam. Feleségem elment és jelentette a csendőrségnek. Ennyi az egész.

Most még védi a feleségét, de később bevallja, hogy együtt határozták el a büntetést.

kérdések alá vette Halászi, aki megtörtén kérelte, hogy ne faggassa, mert neki elárulja, hogy ő volt a gyilkos, de mentse meg, mert harmincezer lejt ad kiszabadulása után. Vincze nem fogadta el ezt az ajánlatot s később Halászi az őrmestereknek is mindent bevallott. Feleségét azonban mentette s azt mondta, hogy az asszony semmit se tudott. A hétfő délutáni helyszíni szemle alkalmával megtörtén vallotta be, hogy feleségével közösen határozták el a gyilkosságot. Erre Halászinét is letartóztatták.

A falusiak mesélik, hogy Halászi a messze vidéken is bírónak hívták, mert gavallér ember volt. A vásárban, ha lovat akart venni s ha tizezer lejt kértek azért, tizenötöt fizetett. Egy karika dohányért ezer lejt. Az esperest pedig állandóan zsarolta s amikor már nem tudott többet adni, mint amennyi nyugdíja volt, meggyilkolta.

Surányi Károly esperes már a darai akác-fás temetőben pihen. Az juttatta oda, akivel a legtöbb jót cselekedte.

Boros István.

Kühár Flóris:

**Baerlangok, sívek,
kupolák** Ara 35 lei és portó.

Tanulmányok és utijegyzetek.

Kapható könyvosztályunkban.

A Szigligeti Társaság

1935 március 24-én, vasárnap délután 5 órakor a református leányinternátus (Str. Prefecture) disztermében

felolvasó ülést

tart a következő műsorral:

1. Dr Némethy Gyula pápai prelátus, kanonok, elnöki megnyitója.
2. Dr Bartsch Sándor: Emlékezés Körösi Csoma Sándorról.
3. Fodor Viola: Versfordítások román költőtől.
4. Dr Berde Mária r. tag: Elbeszélés.
5. Katona Béla r. tag: Ujságrók az irodalomban.
6. Sárközy Gerő: Versek.
7. Dr Oláh Béla r. tag: Vig irányu elbeszélés.

Belépő-díj nincs.

Műsor megvételre nem kötelező.

Dr Lestyán Endre prelátus előadása a második böjti délutánon. A Katolikus Kör második böjti kulturdélutánján, 24-én, vasárnap d. u. 5 órakor Lestyán Endre pápai prelátus beszél az egyik legaktuálisabb problémáról, a katolikus tevékenységről. Szavalkórus, ének és zeneszámok képezik a kulturdélután főbbi pontjait. Már most felhívjuk erre minden katolikus testvér figyelmét. Részletes programot később közlünk. A kulturdélutánon belépődíj nincsen.

Dr Roskopf Béla előadása az NSE-Othonban. Az NSE Othon folyó hó 20-án este 10 órai kezdettel tartja első kulturstétjét, melyen dr Roskopf Béla, a Tüdőszanatórium igazgató-főorvosa fogja tartani „Tuberkulózis mint sorsbetegség” címen. Tudósok, írók, művészek és zeneszerzők életrajzával kapcsolatban. Az Othon ezúttal is értesíti tagjait és vendégeket szívesen lát a rendezésben. Belépődíj nincs.

HALÁLOZÁS. Özv. Koch Jánosné szül. Haimann Róza 91 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután 4 órakor lesz a Rulikovsky temető kápolnájából. (Veiszlovits.)

Megalakult a BTC salontai osztálya. A Bihar Turista Club nagyszabású munkaprogramjának egyik szép állomásához érkezett el vasárnap, amikor nagy érdeklődés mellett tartotta meg Salontán ottani osztályának alakuló közgyűlését. A Redout disztermében Papp Lajos, a BTC főtitkára tartott a turistágról, majd vetített-képek kíséretében, Bihar természeti szépségeiről előadást. Utána Sallerbeck Antal, a BTC alelnöke nyitotta meg a közgyűlést, örömmel állapította meg, hogy a BTC-nek Salontán 71 tagja van. Az osztály előzetes beszerzése körül Tóth Lászlónak vannak elismerésre méltó érdemei. A közgyűlés ezután egyhangúlag lelkeseréssel a következő tisztikart választotta meg: Elnök: dr Kapóry Béla, alelnökök: dr Radu Popovici, Fenyvesi Ferenc, Dobay János, Szabó Zoltán, főtitkár: Tóth László, titkár: Juhász Árpád, pénztáros: Lakatos György, főjegyző: Grosz Imre, jegyző: Serester Lajos, ellenőrök: Varga György, Neszmírák Gyula, könyvtáros: Löwy Jenő, szertáros: Reich Gyula, ügyész: Teorán Josif, választmányi tagok: Maria dr Popovici, Fenyvesi Ferencné, Wlaesil Sarolta, Lakatos Györgyné, Serester Lajosné, Király József, Kemény József, Schway Kálmán, Pétery Lajos, Csizmazia Béla, Szőke Imre, Katona József, Pénzes Lajos, Wagner Ferenc, ifj. Orendy Lajos. A választás után Kapóry Béla osztályelnök köszönte meg a maga és tisztikara nevében a bizalmat. A közgyűlés lelkes hangulatban oszlott szét.

Az oradeai Inartestületi Hitelszövetkezet Temetkezési Egyesülete értesíti „A” csoportjának tagjait, hogy Dömötör Károlyné özv. Fodor Imréné és Weinstock Sámuel tagok meghaltak. (404, 405, 406-ik halott). Az esedékessé vált 10, illetve 11 lei minden egyes tag által befizetendő az egyesület pénztárába vagy a pénzbeszedőknél. Az elnökség.

Kilencvennyolcadik egyházzenei hangversenyét rendez meg a timisoarai dómkórus. A timisoarai püspöki székesegyház ének- és zenekara április első vasárnapján rendezi 98-ik egyházzenei hangversenyét. A színvalóságú műsor első részében Händel, Bach és Saint-Saens művei kerülnek előadásra, míg a második részben az egyházi hangversenyirodalom legmonumentálisabb műve: Mozart hirneves Requiemje. Mozart nagyszabású egyházzenei hangversenyművét Timisoarán elsősorban ugyancsak a székesegyház érváltása mutatta be ezelőtt kilencvenhat esztendővel, azóta a bányási metropolisban hangversenyműsoron még nem szerepelt. Az egyházzenei hangversenyhez nincs belépődíj.

Érdeklődőnek. A Katolikus Kör igazgató választmányába újra beválasztották Papp Sándor posta- és táviró felügyelőt.

A Skoda

Érdekes bejelentés munkavédelem

Bucuresti. Saját délutáni ülésén Caldot a Skoda-ügybe belekevert né sokat s szemére vette felvette a tárgyalásánélkül, hogy kényes megvesztegettek kiadására.

A bejelentések kérdezte a belügyminiszter szabályozza meg a akik szerinte, túlnumeretlenséggel adn

Törve

Közigazgatási tö

Bucuresti. Saját ter kedden délután közigazgatási reform a képviselőház és a zottságai együttes

Az új bünvádi el

Bucuresti. Saját egyesült parlamenti bünvádi eljárás tör tervezet hétszáz sz Universal mai száma ra vallónak mondja

Az adóbónok ha meghosszabbítják

Bucuresti. Saját rium törvénytervezet vel meghosszabbítja lül a hátralékos ad lehet fizetni. A fizet a hátralék értékének 25 százalékát készpén lékos adóalany. Az matot fognak hozni nem erősítették me

Törvény a kartell

Bucuresti. Saját vényjavaslat késede ipar és kereskedelem

A fenti hatalmas

A Skoda-ügyről még mindig vitáznak a képviselőházban

Érdekes bejelentések a külföldi sajtótudósításokról, a nemzeti munkavédelem alkalmazásáról, s a szerbiai és a bulgáriai románok panaszos helyzetéről

Bucuresti. Sajat tud. A képviselőház hétfő délutáni ülésén Calinescu nagy beszédet mondott a Skoda-ügyben. Igyekezett menteni az ügybe belekevert nemzeti parasztpárti politikusokat s szemére vetette a kormánynak, hogy felvette a tárgyalások fonalát a Skoda-gyárral, anélkül, hogy kényszerítette volna Skodaékat a megvesztelegettek állítólag létező névsorának kiadására.

A bejelentések során Condruș (liberális) kérdezte a belügyminisztert, miért nem rendszabályozza meg a külföldi sajtótudósítókat, akik szerinte, túlnagy szabadsággal és lelkiismeretlenséggel adnak le tudósításokat Romá-

niáról a külföld számára.

Giurescu (georgeista) megtorló intézkedéseket követelt ama vállalatok ellen, akik ellenszegülnek a nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazásának.

Erre Titeanu belügyi alminiszter így felelt: — Mint aki közvetlenül résztveszek az említett törvény alkalmazására vonatkozó intézkedésekben, kijelenthetem, hogy az ellenszegülő vállalatok megbüntetése kétséget kizárólag be fog következni.

Radu Lascu (georgeista) a külföldi, de különösen a bulgáriai és szerbiai románok helyzetét panaszolta fel és sürgős orvoslást követelt.

Törvényjavaslatok a parlamentben

Közigazgatási törvény.

Bucuresti. Sajat tud. Inculet belügyminiszter kedden délután benyújtja a szenátusban a közigazgatási reform javaslatát. A javaslatot a képviselőház és a szenátus közigazgatási bizottságai együttes üléseken fogják tárgyalni.

Az új bűnvádi eljárás.

Bucuresti. Sajat tud. A szenátusban az egyesült parlamenti bizottság megkezdte az új bűnvádi eljárás törvénytervezetének vitáját. A tervezet hétszáz szakaszt foglal magában. Az *Universul* mai száma a gyakorlati érzék hiányára vallónak mondja a tervezetet.

Az adóbónok használatát egy évvel meghosszabbítják.

Bucuresti. Sajat tud. A pénzügyminisztérium törvénytervezetet készített, amely egy évvel meghosszabbítja az időhatárt, amelyen belül a hátralékos adótartozásokat adójegyekkel lehet fizetni. A fizetés úgy fog történni, hogy a hátralék értékének 75 százalékát adójegyben, 25 százalékát készpénzben fogja fizetni a hátralékos adóalany. Az adójegyek 4 százalékos kamatot fognak hozni. Ezt a hírt azonban még nem erősítették meg.

Törvény a kartellekről és iparpártolásról

Bucuresti. Sajat tud. A költségvetési törvényjavaslat késedelmes benyújtása miatt az ipar és kereskedelmi miniszter a kartellekre,

az ipar támogatásáról szóló törvény módosítására és a bányatörvény módosítására vonatkozó javaslatot a júniusi rendkívüli ülészakban fogja a törvényhozás elé terjeszteni.

Az ipar és kereskedelmi miniszter a meg-

Franciaország hármaskézi javaslata a németek fölfegyverkezése ellen

A párisiak elégedetlenek az angolok gyöngye tiltakozásával

Párizsból jelentik: Az *Agence Radio* szerint Laval három pontból álló javaslatot terjesztett az angol és olasz nagykövetek elé. 1. Gyors, erélyes és ünnepélyes tiltakozást kíván. 2. A londoni jegyzőkönyvben lefektetett alapelvek szerint azonnal létre kell hozni a biztonsági egyezményt és az egyezmény aláíróival tanácskozás alá kell venni az új helyzetet. 3. Össze kell hívni a Népszövetség rendkívüli tanácsülését.

Franciaország nem elégszik meg egyszerű tiltakozással.

Franciaországban egyébként még mindig tart az izgalom. Laval állandóan tanácskozásokat folytat. Hétfőn este a köztársasági elnöknel volt kihallgatáson.

Az angol jegyzék egyébként nagy meglepe-

Szilva-, ringló-, kajszin és őszi-barackfák kis helyre nyelnek és sokat terem-

nek, ezért az alma és diótelepítésekben mint köztes ültetvények mindig elhelyezhetők.

Kérjen árjegyzéket.

Ambrosi, Fischer & Co.

Ajud.

dorgálás büntetését alkalmazta azokkal a vállalatokkal szemben, amelyek nem nyújtották be a kijelölt határidőig a nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazásával kapcsolatban a minisztérium által tőlük kért kimutatásokat. A miniszter kilátásba helyezi ezeknek a vállalatoknak, hogy amennyiben újabb tizenöt nap alatt nem terjesztik fel a kért pontos adatokat, pénzbírsággal, majd pedig az ipar támogatásának jegyében nyújtott kedvezmények megvonásával fogja sújtani őket.

Manolescu Strunga végig fogja látogatni a nagyipari vállalatokat, annak megállapítására, hogy a román munkaerők alkalmazására vonatkozó rendelkezéseket hogyan tartották be? Kedden délután a busteni Setill-féle papírgyártelepet látogatta meg.

tést és csalódást keltett Párizsban. Hangoztatják, hogy Franciaország nem elégedhet meg egyszerű tiltakozással és erélyes jegyzéket intéz Berlinhez.

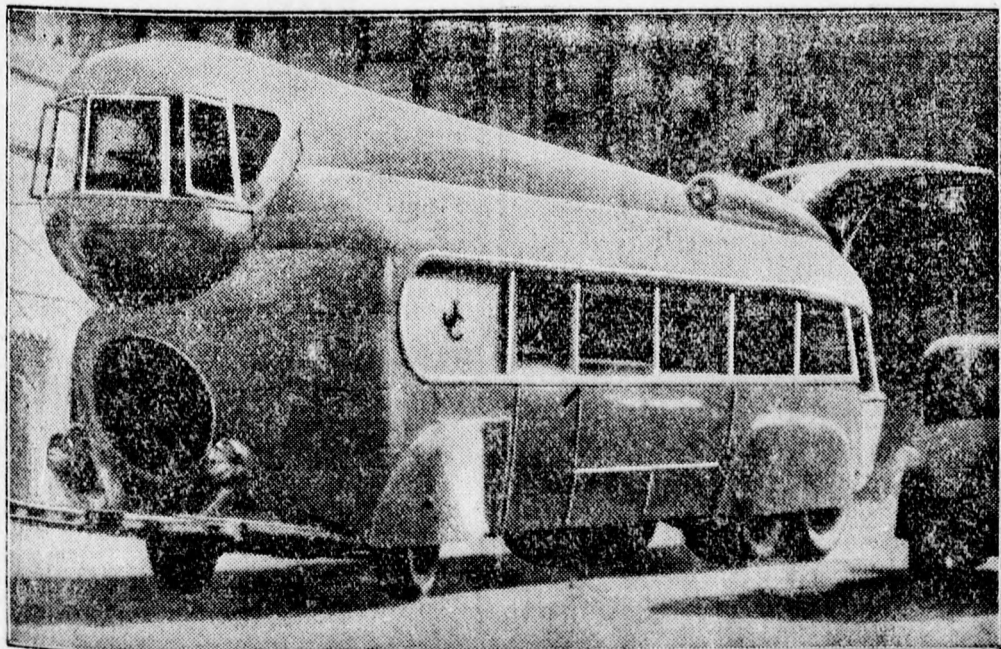
A *Petit Parisien* szerint a francia kormány döntő jelentőségű visszavágással fog válaszolni a német kormány eljárására. Az *Echo de Paris* megállapítja, hogy az angol-francia közös politika szembefordult egymással. Foglalkozik a lap azzal az angol kijelentéssel, mely szerint az angol kormány nem tett ígéretet, hogy megvalósítja a légi egyezményt Németország csatlakozása nélkül is. Támadja Lavalt, hogy példát adott a gyengeségből és ábrándpolitikából. Ezt ugyan jóvá akarta tenni vasárnap, amikor közölte az angol nagykövettel, hogy Simon nem beszélhet Franciaország nevében is, de ez már késő volt. A lap végül sürgeti a kisantanttal, a Balkán-szövetséggel s Szovjet-Oroszországgal való szorosabb szövetkezést s a szovjettel kezdetű tárgyalások mielőbbi tető alá hozását.

Hitler kijelentése: Most már megvan a német-angol tanácskozás előfeltétele.

Berlinből jelentik: A *Völkischer Beobachter* az angol jegyzékkel kapcsolatban megjegyzi, hogy a jegyzék ismét azt bizonyítja, hogy Anglia szívesebben egyedül tárgyal és arra törekszik, hogy közvetlen eszmecsere útján tisztázza a helyzetet. Semmi kétség sem foroghat fenn aziránt, hogy Németország még mindig hajlandó a német-angol tanácskozások lebonyolítására, sőt, mint azt Hitler egy angol újságíróknak kijelentette, most már megvan azoknak az előfeltétele. További vita a német elhatározás felett, teljesen felesleges és szükségtelen.

Anglia jogosnak látja Ausztria igényét az általános védkötelezettség behozatalára.

Londonból jelentik: Ismeretes, hogy Schmitz, Bécs város polgármestere, vasárnap bejelentette az általános védkötelezettség küszöbön álló bevezetését. Az angol kormány azon az állásponton van, hogy az osztrák kormány állásfoglalása teljesen jogos.

Személyszállító gépkocsi vendéglővel és kilatóval.

A fenti hatalmas személyszállító gépkocsit a napokban mutatták be Hollywoodban. Hossza 16 méter. Van benne vendéglő és kilató a tetőn.

MENDE-MONDÁK

EGY BOLDOG KOR NAGY EMBEREIRŐL!

Megbuktak az elméletek

A háboru sok elméletet megdöntött. Böles és jóvendőlátó embereket is sok, nagy csalódás ért, mert kiderült, hogy egészen más a háboru pénzügyi, gazdasági tudománya tényleg, mint ahogy azt az elméletek kiagyalták.

A háboru kitörésekor, 1914 szeptemberben, Wekerle Sándor — aki pedig igazán legnagyobb közgazdászunk volt tudásra is, koncepcióra is, de fantáziára is — előadást tartott a Közgazdasági Társaságban, amelyben napról világosabban bizonyította be, hogy 1914 december végénél tovább nem tarthat a világháboru, mert ekkorra minden hadviselő állam felemészti utolsó filléréit és utolsó értékét is. Ezt Matlekovics Sándor — a másik legvilágosabb fejű és legkoncepciózusabb közgazdászunk is — helybenhagyta, sőt újabb adatsorportosításokkal is megtette ezt.

Megbuktak egy másik prófécia is. Amikor

ugyanis az első rémhíreket terjesztették az akkor még inasiskolába járó kávéházi Conradok, hogy orosz portyázó csapatok bukkannak fel a kárpáti hágóknak, újságírók megkérdezték Höfer altábornagyot, hogy igaz-e ez? És ekkor Höfer fölényesen, józúen nevetett:

— Ugyan, mit gondolnak az urak, hogy a kárpáti szorosok olyanok, mint az átjáróházak? Nem lehet azon, kérem, hadseregnek átvonulni. Egy pár öreg népfőlkelő és egy két ágyú fel tudja ott tartani a legkomolyabb hadseregeket.

Megbuktak biz ez a prófécia is. Pedig ki merné kétségbevonni Wekerle, Matekovics közgazdasági tudását, vagy a kitűnő Höfer katonai éleslátását? Nem ők buktak meg akkor, hanem az egész addigi tudomány, amit máról holnapra ósdivá, anahronisztikussá tettek a háborus tudomány új elméletei.

Tisza István „mulatozásai“

Tisza István szeretett egyszer-egyszer mulatni. Első bukása után, amikor visszavonult a képviselőségtől is, nagyritkán jelent meg Pesten, inkább csak Nagyváradra ruccangatott be. Egy ízben ugyancsak megjelent barátai közt Nagyváradon. Napbarnította arcát rövidkari-májú, zsíros lódenkabátja födte. Ruhája pedig az az évtizedek óta közismert feketés-barna ruha, amely a bihari legenda szerint vert acélból való, azért nem nyúvódik el soha.

Nagy lett persze az öröm egyszeriben.

— Benéztem egy kicsit hozzátok, de már hajnalban visszamegyek.

— Dolgod van, kegyelmes uram? Csak tán nem politika?

— Dehogy. Sokkal fontosabb annál. Üzlet. Egy kis gyapjum van, azt szeretném eladni. Tudom, hogy ma itt van a belényesi zsidó. Bejöttem hát, hogy beszéljek vele.

— No, ezért kár fáradni. Kiment volna ez a zsidó Gesztre, kegyelmes uram.

— Ki, ki, de hát holnap már meg egy pesti gyapjus-zsidó néz el hozzám, akinek Okányban lesz dolga a Schwartzoknál, nem árt, ha az ember előre tudja, hogy mit adna érte a másik zsidó. Megspórolom azt a differenciát.

— És nagy lehet a differencia?

— Elég nagy. Vagy negyven-ötven korona. Ebből elköltök vagy tízet ma, harminc-negyvenet tisztán nyerek. Időben még nem veszték semmit, mert hajnalban már otthon leszek a mezei munkánál.

No de hát, Tisza tervez, Isten végez. Az Isten pedig úgy akarta, hogy ráfizessen Tisza az üzletre, mert ahogy letárgyalta a gyapjút a zsidóval, pezsgő került az asztalra. Egyik után a másik üveg. Kivételesen jó kedve volt a geszti nagyrútnak és így még azt is eltűrte, hogy a cigány odahúzza a fülébe, hogy:

Vékony deszka kerítés...

Nagy mulatság kerekedett egyszerre. Ami pedig ritka dolog, a hideg, zárkózott, komoly Tisza belemelegedett, elérzékenyült.

— No, ugy-e, hogy mégsem vagyok olyan savanyú ember? — kérdezte.

— Nem, kegyelmes uram, dehogy.

— Nono, ne udvaroljatok. Bizony savanyú ember vagyok én. De megvan annak is az oka. Egy kis pauza következett ezután. Majd megint Tisza folytatta:

— Megvan annak is az oka. Nekem sohasem volt gyermekem. Ertsétek meg jól, én sohasem voltam gyerek. Alig kerültem ki az is-

PÜSPÖKFÜRDŐI kedvezményes jegyek tavaszi szezonra kiadéhvatalunkban kaphatók.

Az örület paroxismusát

jelentik azok a számok, amelyeket egy komoly német lapban olvasunk a néhány hete lejátszott Hauptmann-féle tárgyalással kapcsolatban. Mintha Amerika, a rekordok és korlátlan lehetőségek hazája itt is tanúbizonyságát akarta volna adni korlátokat nem tűrő — rossz ízlésének.

De beszéljen a statisztikát összeállító lap! „A flemingtoni tárgyalás minden eddigi romlott szenzációhajhászást felülmutat. Nemcsak kíváncsi férfiak, újságírók, riporterek özönlöttek oda nagy számban, hanem a jobb társasághoz tartozó hölgyek, gyermekeikkel együtt is ott tolongtak és boldogok voltak, ha a szünetekben arra a padra ülhetek, ahol azelőtt a vádlott Hauptmann ült. Az egyik napon a tárgyalási szünet idején több mint négyezer kíváncsi ember szorongott a tárgyaló teremben.

Hát még a sajtó! Itt egyenesen fantasztikus számokkal találkozunk. Több mint 700 lap tudósító jelent meg a tárgyaláson, köztük 129 filmoperátor. Kétszáz újság küldötte el ezenkívül legkiválóbb rendkívüli tudósítóit, a „Hearst“ nevű lapsortot egymaga 40 embert delegált Flemingtonba, akik között híres sport-(!) és filmtudósítók is voltak. A „Western Union“ két táviróirodát rendezett be, több mint száz alkalommal, 45 közvetlen kábelvonallal London felé. Naponta több mint háromszázezer szót táviratoztak Flemingtonból az Egyesült-Államok minden részébe. A tárgyaló terembe csak négy fotorportert bocsátottak be. A fényképfelvételeket egy régi sütőkemencében hívták elő, azután futárokkal és repülőgépekkel küldötték szét New-Yorkba és a többi nagyvárosba. Mivel a filmfelvételeket szigorúan eltiltották a tárgyaló teremben, hollywoodi filmszínészek játszották le a tárgyalást és a szenzációhajhászó kíváncsi közönség előtt ezt a hamis filmet pergették le.

A „The Christian Century“ című keresztény lap jogosan írja: „Nem titkolhatjuk el az utálatunkat és megvetésünket ezzel a közönséggel szemben! Ez a közönség súlyosan eltér a bikaviadalok barbár szokását, de semmi áldozattól sem riad vissza, hogy jelen lehessen egy magáról megfélemlkezett, szerencsétlen ember halálraítélésénél. Semmivel sem különb viselkedés ez, mint a vérszomjas rómaiak mohó kíváncsisága, akik olyan hideg vérrrel kiállottak halálát, az Arénában küzdő szerencsétlen gladiátorra“.

A „The Christian Century“ című keresztény lap jogosan írja: „Nem titkolhatjuk el az utálatunkat és megvetésünket ezzel a közönséggel szemben! Ez a közönség súlyosan eltér a bikaviadalok barbár szokását, de semmi áldozattól sem riad vissza, hogy jelen lehessen egy magáról megfélemlkezett, szerencsétlen ember halálraítélésénél. Semmivel sem különb viselkedés ez, mint a vérszomjas rómaiak mohó kíváncsisága, akik olyan hideg vérrrel kiállottak halálát, az Arénában küzdő szerencsétlen gladiátorra“.

A legjobb szakácskönyv.

Aki egészséges akar maradni, egészségesen táplálkozzék!

A diétás konyha technikája

Tökéletes szakácskönyv egészséges és beteg emberek számára. Összeállította és írta dr. Soós Aladar, a Pázmány Péter Tudományegyetem élelmiszer- és táplálkozás-igazgatója, egyetemi tanár.

A tartalomjegyzékből: Tápérték. Elvették. A diétás konyhalevesek. Huslevesek. Hamislevesek. Levesbevalók. Mártások. Húsok: Nyers-hús. Főthús. Sülthús. Húszeledek. Húsraguk. Pörkölték. Sütés szabadúton. Crillade. Marhahús. Borjúhús. Űrű- és bárányhús. Vadhús. halhús. Zsigerek. Máj. Vese-velő. Hentesárak stb., stb. Tojásételek. Főzelékek. Hogyan főzzük a főzelékeket, hogy a tápérték megmaradjon. Zöldségételek. Főzelékek. Községes teli főzelékek. Idényfőzelékek. Fűszeres főzelékek. Hüvelyes magvak. Pép-magvak. Kenyérmagvak. Tészták. Főttészák. Sültészák. Sütés. Kiszáradás. Péksütemények. Izesítés. Házi édes sütemények. Zsíros, omlós, égetett stb., stb. tészták. Cukrászsütemények. Edességek stb. Gyümölcsök: Gyümölcskészítmények. Borok: Konyhatechnikai alkalmazás. Szeszpárat. Szénsavas italok. Tejszínes feketekávé: Tej, tejszínt. Kávé. Tea. Kakao. Tejszín. Krémek. Fagylaltok. Sajtok. Teitemlékek stb.

E kitűnő szakácskönyv mindazt tartalmazza, amit a háziasszonynak az ételéről és az elkészítéséről tudnia kell.

Ara 215 lei és portó.

Beszerezhető: kiadéhvatalunkban.

kolából, már a jövő csillagát látták bennem és körülfogtak az apám legnagyobb és legstréberebb dárdaival. Nem engedtek a közelemben senkit, elsavanyítottak és rámszuggerták, hogy komoly legyek és zárkózzak.

— Egy gyermekkori emlékem maradt csak. Mint serdülő fiú, bifláztam esténként, folyton csak bifláztam, miközben az ablakunk vasredőnyeit verdesték a tüntető kövei és felhangzott az utca lármája, az a lobogó gyűlölködés, amely minket akasztófára kívánt és hazaárulónak tartott. Ebben növekedtem én fel. Tanulni, tanulni, mindig csak tanulni, miközben a gyűlölködő utca népének köve csapkodja az ablakokat és felhangzik a népszerűség-hajhászó hazafiak átkozódása. Hát szerethetem-e ezek után a népszerűség-hajhászókat, a szűz hazafiakat, azt a politikát, amelyet az utca ordít és azokat a frázisokat, amelyek apámat átkozták, a tradícióimat foszlatták szerteszét? Lehet-e belőlem népszerűség-hajhász, szájhős, utcai demagóg és délibábos frázispolitikus? Hát lehet-e az én politikám más, mint ezeknek a megvetése, ezeknek a meggyűlölése?...

Egyszerre elhallgatott, elkomorodott. Hirtelen nagyon megbánta, hogy őt is elragadta — őt, Tisza Istvánt — a csacsogás ördöge. Intett a pincérnek, hogy fizetni akar.

Összeszámolt a pincérrel és odaszólt neki: — Most pedig ossza négy részre. Itt van fogja, ez az én részem.

— Látod, ez Tisza István — sugta az egyik bihari úr.

Petőfiné — éhezett

Történelmi nevű nők másként élnek a köz-tudatban, mint amilyenek a valóságban voltak. Így Petőfiné is. Kortársai szerint Petőfiné Szendrey Júlia nem volt szép asszony. Kicsi volt, házra hajlamos és férfiasszony izmos, csontos nő. Nagy áldozatot hozott, amikor édesapja akarata ellenére a szegény költő felesége lett, mert ugyanakkor kérte meg kezét Szatmármegye egyik leggazdagabb birtokosa, Uray Endre. Petőfi halála után egy év múlva feleségül ment Horváth Árpád tanárhoz és ezt nem bocsátotta meg neki a világ. Azzal azonban senki sem törődött, hogy Petőfinét a nyomor kényszerítette erre a házasságra, mert mint emlékirataiban írja, olyan anyagi helyzetbe került, amiből csak két kiút volt: „a menhely vagy az öngyilkosság“. Azt is rossz néven veszik tőle, hogy Petőfi fia, Zoltán, elzúllott, vándorszínész lett s az anyai gondozás hiánya tette, hogy 22 éves korában tüdővészben meghalt. Pedig a fiú tehetséges és jószándékú gyerek volt, halálos ágyán mondta szegény:

— Meghalhatok, mert elértem azt, amit mások öregkorban szoktak elérni, — a végelgyengülést.

Központi...
Oradea, Stra...
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
negyed...
Magyarországon: Éves...
Egyes szám ára 20...
Postatakarékpénztár...

Felöltszerkesztés
Ciuji szerkesztés
Ciuji, Flata
Kériratokat nem
Csakij választék

A budapesti
szerint gyenge ló
lyenként némi eső
változik.

Zürichi zárlat
Newyork 307 hár...
nó 25.65, Madrid
Berlin 124.05, Bécs
Varsó 58.25, Belgr...

Hivatalos valu...
hivatalos valutaár...
ad szám a vételt...
lenti francia fra...
—33.40, belga fran...
455, olasz lira 8...
márka 38—40, hol...
4—4.50, magyar p...
—24, zloty 18.80—

Részvények é...
táktőzsdé). Nem...
neasz 348, Banc...
kötvény (exprop...
ruházási kölcsön...
bonok 40 három...
Soc. Aur 525, Let...

Titulescu I...
curesti. Sajdtu...
hallgatáson fog...
minisztert, Fran...
ügyminisztert...
ügyminisztert lá...
nap utolsó napja...
Először Belgrádb...
donba és Brüssze...

Volt miniszte...
lampoárságát...
ugyvedei kamara...
sitotta azt a ké...
nyilván politikai...
alampoárságában...
nyújtottak be. A...
Mirtó kétséget k...

Négyezer
sztrájktrórvény
galomba kezdé...
sítónktól. Az é...
tizemeiben mint...
vény alapján igé...
dezésére. Húsz...
drámasági pótlék...
amelyek a munk...
képviselői között...
eredményre. A...
hogy nem ment...
még a fizetések...
kényszerítés és a...
vetelte. A konfli...
elé kerül.

Az oradeai r...
tott a nyelvvizsg...
bocsátása miatt...
ség a kultuszmi...
pert indított azé...
elbukott felekez...
A református pü...
ván ügyvéd nyuj...
oradeai táblához...
magánoktatási t...
teriumnak nincs...
kott felekezeti t...
zusra rendelheti...
mind átmentek...
lason utasította...
delt rendeletek...
március 19-ére t...
ban a kultuszmi...
letek nem érkez...
május 28-ára ha...
oktatásügyi min...
nők elbocsátása...
a református...
igazgatási pert.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldalas: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hóra 70 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat sem örvény meg és nem adunk vissza. Csak válaszlevegőes magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint gyenge légáramlás, változó felhőzet, helyenként némi eső lehetséges. A hőmérséklet nem változik.

Zürichi zárlat. Párizs 20.36, London 14.64, Newyork 307 háromnegyed, Brüsszel 72.40, Milánó 25.65, Madrid 42.20, Amszterdam 209.07 fél, Berlin 124.05, Bécs — schilling 56.95, Prága 12.90, Varsó 58.25, Belgrád 702, București 305.

Hivatalos valutaárfolyamok. A Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második szám az eladást jelenti) francia frank 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, belga frank 23.50—23.80, angol font 475—485, olasz lira 8.80—9.20, dollár 99—110, német márka 38—40, holland forint 67—69, cseh korona 4—4.50, magyar pengő 24—26, osztrák schilling 23—24, zloty 18.80—19.50, dinár 2.20—2.50.

Részvények és értékpapírok. (București Értéktőzsde). Nemzeti Bank 5125.100, Banca Romanească 348, Banca de Credit 595.96, kisajátítási kötvény (exproprierei) 44 egyenlő—44.20, beruházási kölcsönkötvény 58 háromnegyed, adóbonok 40 háromnegyed—41.10. Resita 574—581, Soc. Aur 525, Letea 735.

Titulescu királyi kihallgatáson. București. Saját tud. A királyi hétfőn dolgozó kihallgatáson fogadta Anghelescu Paul hadügyminisztert, Franasovici Richard közlekedésügyi minisztert, ebédre pedig Titulescu külügyminisztert látta vendégül. Titulescu a hónap utolsó napjaiban elutazik az országból. Először Belgrádba megy, innen Párizsba, Londonba és Brüsszelbe.

Volt miniszter, akinek kétségbevonták az állampolgárságát. București. Saját tud. Az ilfovi ügyvédi kamara kiküldött bizottsága visszautasította azt a kérelmet, amelyet egyes ügyvédek, nyilván politikai okokból, Mirto volt miniszter állampolgárságának a felülvizsgálása céljából nyújtottak be. A kamara megállapította, hogy Mirto kétségét kizáróan román állampolgár.

Négyezer állami bányamunkás a sztrájk törvény alapján béremelési mozgalomba kezdett. București. Saját tudósítónktól. Az állam erdélyi bányáiban és üzemében mintegy 4000 munkás a sztrájk törvény alapján igényt jelentett be helyzete rendezésére. Húszszázalék fizetésemelést és a drágasági pótlék emelését kérik. A tárgyalások, amelyek a munkások és az állami üzemek képviselői között Clujon folytak, nem vezettek eredményre. A Rima képviselője nemcsak, hogy nem ment bele a fizetésemelésbe, hanem még a fizetések újabb 10 százalékkal való csökkentését és a családi segély megszüntetését követelte. A konfliktus a Semmitőszék döntése elé kerül.

Az oradeai református püspökség pert indított a nyelvvizsgán elbukott felekezeti tanítók elbocsátása miatt. Az oradeai református püspökség a kultuszminiszterium ellen közigazgatási pert indított azért, hogy a tavalyi nyelvvizsgán elbukott felekezeti tanítókat állásvesztésre ítélte. A református püspökség nevében dr. Soós István ügyvéd nyújtotta be a közigazgatási pert az oradeai táblához. A periratban kifejtette, hogy a magánoktatási törvény szerint a kultuszminiszteriumnak nincs joga elbocsátani a vizsgán elbukott felekezeti tanítókat, legfeljebb újabb kurzusra rendelheti őket, mert az előbbi vizsgákon mind átmentek. Az oradeai tábla a mult tárgyaláson utasította a kultuszminiszteriumot az eredeti rendelkezések bemutatására és a tárgyalást március 19-ére tűzte ki. A mai napon dr. Soós István kérte az ítélet kihirdetését, mivel azonban a kultuszminiszteriumból az eredeti rendelkezések nem érkeztek meg, a tábla a tárgyalást május 28-ára halasztotta. Ha időközben a közoktatásügyi miniszterium a vizsgán elbukott tanítók elbocsátásának rendeletét visszavonja, úgy a református püspökség is visszavonja a közigazgatási pert.

Idegen állampolgárságu üzemi alkalmazottak javára a vállalatoknak kell kérniük tartózkodási engedélyt. București. Saját tud. A munkaügyi miniszter közli, hogy mártól kezdve az idegen állampolgárságu fizetéses alkalmazottak romániai tartózkodási engedélye iránt a kérvényeket azok a vállalatok fogják benyújtani, amelyek alkalmazták őket. A kérvény fel kell, hogy tüntesse az illető személyi adatait s alkalmazásuk okait. A kérvényhez kimutatást kell mellékelni, amely a vállalat alkalmazottainak összes kategóriájára nézve kimutatja, hogy hány idegen honos van közöttük?

Munkásfizetés négy halottal és negyven súlyos sebesüléssel. București. Saját tudósítónktól. A lugojmegyei Maguri községben a bíró mintegy kétszáz munkással dolgoztatott a határ egy erdejében. Az erdőmunkások között volt vagy helven cigány is. A bíró, a cigányok szerint, a legutolsó kifizetésnél be akarta csapni őket, majd rájuk uszította a többi munkásokat, akik falusi emberek. Véres közelharc fejlődött ki a két tábor között, amelynek a véletlenül arra járó csendőrpáncsnok csak nagynehezen tudott végetvetni. A harc veszteséglajstroma: négy halottat és negyven súlyos sebesültet jegyezhet fel.

Százhetven embert tartóztattak le a kárpátaljai lázadásért. Kassáról jelentik: A kárpátaljai lázadó községeket a csendőrök még mindig megszállva tartják és egymásután tartóztatják le az embereket. Hétfőn újabb 69-et tartóztattak le s így az őrizetbevetettek száma már 170. Ezeket a rendőrvénybe ütköző lázadás büntetével vádolják. A hírlapok még nem tudják, hogy hány halottja és sebesültje volt a zendülésnek.

* Nehéz székülésben szenvedők, akiknek gyakori fejfájás, mellnyomás, szívdobogás, gyomor-működési zavarok és különösen fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, polipus, sipoly, székület — teszik az életet nehézé, igyanak reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

Egy erdélyi diák tragédiája. Szegedről jelentik: Pénteken este Kozma Lóránd huszonnégy éves joghallgató, aki Erdélyből került a szegedi egyetemre és nagy nyomorban élt, a kiskundorozsmai állomás közelében a vasuti sinre vetette magát, úgyhogy a szeged—budapesti gyorsvonat kerekai lemetstették a fejét.

Lawrence angol ezredes eltűnt.

Lawrence angol ezredes, aki a világháború alatt az arab felkelést szervezte Törökország ellen és az afganisztán forradalomban is nagy szerepet játszott, váratlanul eltűnt Angliából. Azt hiszik, hogy a világ „főkéme” új munkateret keresett magának.

Dr. Forel: A hipnotizmus. Az eredeti mű IX. utolsó kiadása után. Bevezető tanulmánnyal ellátta: dr. Hudorvenig Károly egyetemi tanár, közkezdési főorvos, ideozorvos. A nagyterjedelmű testes kötet (körülbelül 300 nagy oldal), nem csupán a hipnozissal egyes eseteket írja le, hanem valamennyi hipnotizálási módot s a hipnozissal tulajdonképpeni lényegét, mibenlétét, magyarázatát is megadja a legnagyobb szakszerűséggel, de mégis úgy, hogy nemcsak az orvos, hanem a laikus is végzetlenül sokat tanulhat belőle. A kiváló, hatalmas munkának, amely mindannak foglalatát, amit a hipnotizmusról tudni lehet és tudni kell s mely egyetlen komoly forrása a hipnotizmus megismerésének s egyúttal oktató tankönyve minden intelligens embernek, ára 165 lei, a Lepage könyvkereskedésben Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket.

Az Erdélyi magyar tanító című tanügyi lap márciusi száma Székely Gyula kitűnő szerkesztésében megjelent. Több kitűnő tanügyi és felvilágosító cikk és hír teszi most is érdekessé az eleven és nagy körültekintéssel szerkesztett folyóiratot.

Feljegyzések

A Neue Zürcher Zeitung hasábjain gyakran találkozunk Paul Keller nevével, ki a nagy liberalista organumnak Tokióból küldi felette érdekes cikkeket. A tudós professzor a meggyőzés és ékeesszólás fegyverével igyekszik rávenni olvasóit, hogy a japáni nép erejét s erejét itéljk meg végre helyesen.

„... Japán ereje — mondja legfrissebb cikkében — népi szellemén alapszik. Hosszú időn nem tudtunk mihez fogni a romantikának e fogalmával; megszoktuk, hogy már csak anyagi realitásokkal számoljunk. Japánban minden megfigyelőnek éreznie kell, hogy a népi szellem sokkal erősebben ható erő és sokkal jelentősebb realitás, mint gépek és ágyúk! Ez a japáni szellem a küzdelemnek s a fáradhatatlan előtörésnek szelleme s nem a jóllakottság és az önelégültség; a fegyvernek és alárendelésnek szelleme ez s nem azoké, kik mindig mindent jobban tudnak s a kritikát a kritika kedvéért úzik, ami minden nagy és összefogott tettek legfőbb akadályai; ez az egész nép szolidaritásának szelleme s nem azoké, kik a maguk kis külön előnyeiket mentik mindenben...”

Vajjon, ha japániak valahol kisebbségi sorba süllyednének, lehtne-e vita közöttük afelől, hogy tulajdonképpen ki is a japáni s nem döntene el ezt az alapvető kérdést mindenki számára az a magatartás, mit az egyes a nemzeti törekvésekkel szemben tanusít? Lehtnének-e a társadalmi munkamegosztásnak hasznélvezői, a sajtónak, a nemzeti, gazdasági, társadalmi intézményeknek urai és parancsnokai olyanok, kik éppen megfordítva csak „anyagi realitásokat” ismernek, állandóan a „jóllakottság és önelégültség” állapotában terpeszkednek — fegyverrel, alárendeltséggel, nemzeti szolidaritásról azonban soha semmit semmiféle körülmények között tudni nem akarnak? Kötelességet soha sehol nem teljesítenek, ugyanakkor mindent jobban tudnak, felelőtlen kritikájukkal pedig szétmarnak minden természetes társadalmi szövődést, mint a savak a szerves összefüggéseket?

Az erdélyi magyarság elesettségét mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a tisztatlanságnak és erőtlenségnek e lealázó állapotában tud élni. Vajjon meddig még? (Skin.)

Hús nélkül maradt Brasov közönsége a mészárosok sztrájkja miatt. Brasov. Saját tud. A város összes mészárosai ma reggel sztrájkba léptek, egyetlen állatot sem vágtak és hús nélkül maradt a közönség. A mészárosok napok óta tárgyalnak a polgármesterrel, hogy a maximális húsárakat emeljék fel és az új vágóhid építésére szedett díjakat, valamint a vágási díjak árát szállítsák le. Megegyezésre azonban nem jutottak. A mészárosok küldöttsége kijelentette a polgármesternek, hogy ők továbbra is állják a sztrájkot.

Meghalt egy tüdőbeteg utas a vasuti kocsi-ban. Brasov. Saját tud. A Clujról jövő 38. számú személyvonaton a brasovi állomáson az egyik II. osztályú fülkében egy férfi hulláját találták. A hulla zsebébe levő iratokból kitudt, hogy Janari Hermann 26 éves brailai kereskedelmi alkalmazott, aki a cluj-i tüdőszanatóriumból, ahol mint tüdőbetegét ápolták, szüleihez akart hazautazni Brailába. Az utazást a gyenge szervezettü fiatalember nem bírta ki és az uton meghalt. Ertesítették a szüleit és valószínű, hogy hazaszállítják a holttestet Brailába.

Szabadrábra helyezték a kémkedéssel vádolt egyetemi hallgatót. Cluj. Saját tud. Jelentettük, hogy névtelen feljelentésre elfogták s hadbírószág elé állították Läger Károly egyetemi hallgatót, mert februárban egy útleírását olvasták fel a budapesti rádióban, amelyben állítólag államellenes kijelentések vannak. Letartóztatták vele együtt György Lajos aghiresi tanítót is, akiben Läger cinkostársát gyanították. A házkutatás alkalmával egy elismervényt találtak Läger lakásán, amely 20 pengőről szólt és amelyet a budapesti rádió adott Läger Károlynak honoráriumméppen novellájáért. Lágert és a tanítót beszállították a hadbírószágára, ahol kihallgatásuk után összeomlott a kémkedési vád, úgyhogy Lágert és társát háromnapos fogság után szabadrábra helyezték. Läger ellen folyik még az eljárás, államellenes izgatás címén.

MEGYERY ELLA:

RÓMAI NOTESZ

Ara 85 lei.

Kapható

az ERDÉLYI LAPOK könyvostályánál.

Dr gróf Apponyi Albert:
Emlékirataim.

ÖTVEN ÉV

Ifjkorom — Huszonöt év az ellenzéken

Ára 176 lei
és portó.

Kapható: könyvostályunkban.

A timișoareai városi levéltárból szerezték meg a bizonyítványokat a dollárörökség elnyerésére. Timișoara. Saját tud. Jelentettük, hogy két bányászi Schaffer-családra óriási örökség vár: tizenhétmillió dollárból álló vagyon, amely a kamatokkal jelentősen meg is növekedett. Az örökösök egy része Jugoszláviában van, a másik család pedig Romániában: Schaffer Vilmos Stomora-germanai pályaór. Az örökösök megbízottja, Petrovits Sándor belgrádi ügyvéd most Timișoara-ra is jött, hogy az örökösök igényeinek igazolására adatokhoz jusson s ezeket tényleg meg is szerezte. Döntő bizonyítékok lehetnek a március 25-én Amerikában tartandó öröksődési tárgyalásnál. A mesebe illő amerikai vagyon Schaffer Krisztián-Krisztof volt bányászi iparostól származik. A két bányászi Schaffer-család megszerezte a rokonságot beigazoló iratokat és most még csak arról volt szó, azt is lebizonyítani, hogy a vagyonalapító tényleg az innen elszármazott iparossal. Az amerikai hatóságoknál a vagyonserző utlevele fekszik. Ezt 1848-ban a bányászi metropolisban állították ki. Petrovits ügyvéd a városi levéltárban végeztetett kutatásokat. Itt megállapították, hogy Schaffer Krisztián-Krisztof 1840. és 1848. között ismételt fel van említve a régi iratokban. A bányászi metropolisban a kárpitos-mesterséget űzte. Megtalálták a levéltárban annak a kérelemnek feljegyzését is, hogy adjanak neki utlevelet, mivel „másutt akarja szerencsésjét megkísérelni”. Most már az örökösök aktaszereleg tudják bebizonyítani, hogy az a Schaffer Krisztián-Krisztof, akivel a rokonságot ki tudják mutatni, tényleg azonos avval a kivándorlóval, aki 1848-ban elhagyta a Bányászatot és innen utlevelet kért.

A földalatti folyosó titka. Varsói jelentés szerint Vilnában a dominikánusok kolostora alatt egy nagy földalatti folyosót fedeztek fel. A folyosóból ajtó vezet egy terembe, amelyben igen sok elhalt rendtag koporsója van elhelyezve. Egy másik teremben számos férfihullát találtak egymásra dobálva, amelyek — minthogy légmentesen voltak elzárva — ugyszólván teljes épségben maradtak meg. Azt hiszik, hogy ezek a holttestek az 1863. évi lengyel felkelés résztvevői, akiket az oroszok legyilkoltak és azután ebbe a földalatti terembe dobáltak.

Ausztria egységes polgárőr testületet alapít.

Dr Schuschnigg szövetségi kancellár elnöksége alatt Bécsben gyűlést tartottak az államtanács tagjai. Képünk az államtanács üléset mutatja be, középen dr Schuschnigg kancellárral

Félmillió lefizetésére kötelezték két postatisztviselőt és egy szolgát. Timișoara. Saját tud. Már több mint két éve, hogy a főposta épületében ismeretlen tettesek a postai elarusító szövetkezetet és a posta bélyegraktárát kifosztották, ahonnan ötszáz ezer lei értékű postabélyegvet vittek el. Négy vizsgálatot tartottak, de a tettest nem tudták megtalálni, csak minden esetben abban egyeztek meg a nézetek, hogy csakis postás követhette el a betörést, mert másnak nem sikerült volna éjjel, feltűnés nélkül, a postai épületben annyi ideig tartózkodnia, viszont más alig is vállalhatta volna, hogy azt a nagyszámu bélyegvet értékesítse. A tettes nem került meg, de a vizsgálatok során az is beigazolódott, hogy a történetekhez semmi köze nincsen a bélyegraktár főnökének. Szavantsek Istvánnak, annak a régi postatisztviselőnek, akit mindenki a becsületesség mintaképének tartott. Most aztán a posta, hogy kára megtérüljön, szabályzatai értelmében, a szolgálati felelősség kérdését kívánta megállapítani. A posta központi igazgatósága, karöltve a közlekedésügyi miniszteriummal, bizottságot küldött ki s ennek jelentése alapján Szavantsek István bélyegraktári főnököt — aki különben azóta is betölti ezt a tisztséget — Istvanescu Pável akkori postai pénztárost és egy Regis nevű szolgát kötelezte most a félmillió megtérítésére. Szavantsek azért, mert a bélyegvet a szokásos szekrényben tartotta, amely csak fából készült s nem igyekezett összes értékeit páncélszekrénybe zárni. Istvanescut, mert bár ellenőrizte, hogy az ajtók zárva vannak-e, de a vasajtóban belülről a zárban hagyta a kulcsot. (A helyiséghez vezető többi ajtók fából vannak s a tettes csak a meneküléskor használta a vasajtót). A szolgát pedig, mivel észre kellett vennie a betörést. A szabályzat értelmében az összeget a két tisztviselő és a hivatalszolgálat felelősségéből vonják le részletekben, a havi fizetés egyharmadát esetről-esetre visszatartják, a törlesztésre.

KÖVESSEN EL MINDENT, hogy résztvehesen olaszországi társasutazáson, amely 1935 április 23-án indul Oradeáról. Résztvételi díj személynként csak 4650 lei, amelyben minden költség bennfoglaltatik. Bővebb felvilágosítással készségesen szolgál utazási osztályunk.

Megjelent az Erdélyi Tudósító márciusi száma 40 oldalon, gazdag tartalommal. A négy százéves jezsuita rend dr Biró Venceltől, Etika és orvosi működés dr Kiss Ferencről, Eftimiu Prometeusza katolikus személyné dr Floznic Györgytől, Az Árpádok kulturája és az esztergomi ásatások páter Erzsébettől, Korompai Józsefről és posthumus könyvről dr Faragó Ferenc ir, Scheeben nagy német dogmatikusról dr Erőss Alfréd közöl megemlékezést, a Korunk Szavától a Vigiliák vezető utat rajzolja meg Veress Ernő. A tudományos szemlében Kéki Béla a magyar irodalomtörténetírás legszebb évről cikkeznek, a színházi szemlében pedig három bemutatott kritikáján kívül Dsida Jenő ir cikket Mécs László Erdélyben címmel. A könyvbírálatokat dr Noszlopi László és dr Macalik Győző irták. Már a munkatársak névsora is kezdesedik e folyóirat magas színvonaláról. Havonként ad az Erdélyi Tudósító ilyen változatos értékes számot, jöhetnek évi előfizetési ára mindössze 100 lei. Megrendelhető a kiadóhivatalnál: Cluj. Mánástor 12.

* A serdülő ifjuságnak adjunk hetenként legalább egyszer reggel felkeléskor egy-egy kis poháryi természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának, fiuknál és leányoknál egyaránt, igen fontos eredményeket köszönhetünk. A gyermekgyógyászatban a Ferenc József vizet a kisdetek makacs székszorulásánál és nagyobb gyermekek gyomor-bélhurájánál már régóta kitűnő sikerrel alkalmazzák.

Paszulyfőzészéből — szökés és hadbírósi tárgyalás. Cluj. Saját tud. Az, hogy valakit egy fál meszes víz juttasson a hadbírósg elé, nagyon valószínűtlenül hangzik. De arra, hogy mégis megtörténhetett, szolgáljon például Bratoveanu Ioan katona esete, aki egy veder vizért járt hosszú kálváriát, amely csak hétfőn ért véget a helyi hadbírósg előtt. Az eset úgy kezdődött, hogy Bratoveanu Ioan granicsár katonának, aki a salontai határőrezrednél szolgált, megparancsolta az őrmestere, hogy főzzen a legénységnek paszulyt. Bratoveanu igyekezett is eleget tenni a parancsnak, de az semmiképpen sem sikerült neki. Az történt ugyanis, hogy a paszuly, amelyet a katona a környéken levő kut meszes vizében tett fel főni, sehogy sem akart megpuhulni. Mikor az ebéd ideje veszedelmesen közeledett, a kétségbeesett Bratoveanunak mentőötlete támadt. Fogott egy vedret és szépen átsétált Magyarországra és az ottani határőr katonák messz nélküli, kitűnő vizű kútjából akart meríteni. Itt azonban lefoglalták és mint katonaszökevényt 3 hónapig zárva tartották, majd visszatoloncolták. Így került mint szökevény a cluji hadbírósg elé. A hétfői tárgyaláson aztán kiderült, hogy Bratoveanunak eszéágában sem volt megszökni, egyetlen szót sem tudott magyarul és teljesen jóhiszeműen ment át Magyarországra vizet meríteni. A hadbírósg ezen az alapon aztán fel is mentette.

Mit loptak el az angoloktól Moszkvában? Londonból jelentik: Sir William Davison képviselő megkérdezte az alsóházban Eden főpécsettört, hogy moszkvai látogatása alkalmával kártérítést fog-e követelni a szovjetkormánytól azért a 12.000 font értékű ezüstneműért és butorokért, amelyet a petrogradi angol nagykövetség 1918-ban, a szovjetforradalom alkalmával elloptak, miáltal a nagykövetség egyes tagjai a szovjetbörtön foglyai voltak.

Eden: Ezt az ügyet diplomáciai uton lehet elintézni.

Interpelláló képviselő: A diplomáciai uton ebben az esetben csodót mondott:

Sir Alfréd Knox: Tudja-e a miniszter úr, hogy az említett értéktárgyakon kívül még az angol katonai attasé nadrádját is ellopták? (Harsogó derűtség).

Eden nem felelt.

Szeckesatái üzenetek

P. L. Sätmar. Megirtuk már, hogy örökség ügyekben nem állhatunk senki rendelkezésére, mert bővebb felvilágosítást nem tudunk adni, mint ami pesti tudósítás alapján lapunkban megjelent. A tudósítások közölték azoknak az ügyvédeknek a nevét, akik az amerikai örökségben dolgoznak s minthogy ezek a dolgok speciális jogi ismereteket igényelnek, méltóztatasság egyenesen hozzájuk fordulni.

A kiadóhivatal üzenetei

A. J. M. Római utunkra, szives sorai alapján, megfelelően előjegyeztük. A részvételi díj első részletét 1550 leit postautalványon megkaptuk. Levél ment.

H. K.-né, Buzias. Igazoljuk a beküldött utlevél vételét. Az avizált összeg még nem futott be, mihelyt azt megkapjuk, ezután fogjuk igazolni.

Többeknek. Több érdeklődőnek üzenjük, hogy amennyiben komoly szándékuk olaszországi utunkhoz való csatlakozás, úgy azt hozzánk a lehető legsürgősebben bejelenteni sziveskedjenek, nehogy a korlátolt létszámra tekintettel a későbbi jelentkezés miatt az előjegyzés már ne legyen lehetséges.

Heinrich Ferenc, Sätmar. A küldött összeget megkaptuk, minden kívánságát megfelelően előjegyeztük.

Schönstein M. Jibou. M. K. bejelentésére Ön is előjegyeztük utunkra. Esetleges kívánságait sziveskedjék velünk idejében közölni.

R. Kálmán. Nápolyi utra előjegyezve, amelynek többlet költségét az utolsó részlettel kérjük eljuttatni.

B. István. Jegyét Baille Episcopeştire, vagy Baille Félixre váltsa meg, mert így 50 százalékos utazási kedvezményben részesül. Szobanforgó ügyben forduljon közvetlen nevezettekhez.

Több érdekelteknek. Az igényelt ajándékönyvek utánpótlása megérkezett, azoknak széküldése folyamathban van, mindenki rövidesen annak birtokába fog jutni.

Spo
Az En
az olc

Az Ang
1935. évi kü
Óriási nálu
lódés kíséri
Ha azonban
ügy rögtön
figyelmet. A
másodosztály

Az érde
futballrajong
lyik elődöntő
választás. L
a Westbrom
lyezettjével,
szembe, ame
Evertont és
pát, legutóbb
után a mérk
zódott s így

Birming
a második
Burnley, ame
le 3:2 gólará
zettjével, a
szembe. A s
ban az első
senalra vert
zött 3:0-ra. T
pa első favo

Jelenleg
találni és eg
rilis 27-iki
belépőjegy is

A jövő v
Európa Kupá
ben. Ugy az
előkészületek
a mérkőzésen
zül melyik n
Kupát. A cse
versenyből, n
esélyük, ha c
honukban le
pedig nagyon

Sem Poz
még az össze
totlek már tu
Olaszorsz
zeglio (Bolog
Pitto (Ambro
(Juventus), —

MOST JE

AZ

Első r
ezen a
igen a
kompli

A tu
az ö

okánal
tén tá
iml
Ezen k
kelte
hanan
vonak
egész
gediák

Ára 84

E rend
szerezh
Or

SPORT

Sportesemények keresztmetszetben

Az English Cup küzdelmeinek érdekességei. Nagy készülődések az olasz-osztrák Európa Kupa mérkőzésre. — Mi a helyzet a Nemzeti Bajnokságban és a magyar profiligában

Az Angol Kupa (English Cup) 1934—1935. évi küzdelmei befejezéshez közelednek. Óriási nálunk szinte hihetetlennek tűnő érdekesség kíséri a szigetországban a küzdelmeket. Ha azonban végig tekintünk a mérkőzéseken, úgy rögtön belátjuk, hogy meg is érdemlik a figyelmet. Az állvamaradt utolsó négy közé két másodosztályú (!) csapat kvalifikálta magát.

Az érdeklődésre jellemző, hogy a londoni futballrajongók egész héten haboztak, hogy melyik elődöntőt nézzék meg. De nehéz is volt a választás. Leedsben a liga tizedik helyezettje, a Westbromwich Albion a második liga helyezettjével, a Bolton Wanderers-szel került szembe, amely legutóbb legjobb az elsősztályú Evertont és már nyolcszor nyerte meg a Kupát, legutóbb 1929 tavaszán. Nagy küzdelem után a mérkőzés 1:1 arányban döntetlenül végződött s így meg kell ismételnit.

Birmingham-ben az Aston Villa pályáján a második liga tizenegyedik helyezettje, a Burnley, amely legutóbb a Birmingham-t győzte le 3:2 gólaránnyal, az első liga negyedik helyezettjével, a Sheffield Wednesday-val került szembe. A shaffieldi csapat az utolsó fordulóban az első ligában vezető, tavalyi bajnok Arsenalra vert rá (2:1) és most is biztosan győzött 3:0-ra. Tehát már a döntőben van és a Kupa első favoritja.

Jelenleg azonban még nehéz a győztest eltalálni és egyelőre csak az biztos, hogy az április 27-iki döntőre kibocsátott közel 100.000 belépőjegy is az utolsó szálig elkelt.

A jövő vasárnap, március 24-én, ismét egy Európa Kupa-mérkőzést játszanak, ezúttal Bécsben. Ugy az olaszok, mint az osztrákok nagy előkészületeket tesznek, mert valószínűleg ezen a mérkőzésen fog eldőlni, hogy a két ország közül melyik nyeri meg harmadszor az Európa Kupát. A csehszlovákok ugyanis már kiestek a versenytől, míg a magyaroknak csak úgy lehet esélyük, ha osztrákok győznek és ők saját otthonukban legyőzik az olaszokat. Ez utóbbira pedig nagyon csekély a valószínűség.

Sem Pozzo, sem Meisl Hugo nem döntött még az összeállításra vonatkozólag, de a beavatók már tudni vélik a csapatokat:

Olaszország: Cerasoli (Ambrosiana), Monzeglio (Bologna), Mascheroni (Ambrosiana), — Pitto (Ambrosiana), Monti (Juventus), Bartolini (Juventus), — Guaita (AS Roma), Copelli (AS

Roma), Mearza (Ambrosiana), Piola (Lazio), Coni (Juventus). — Sor kerülhet azonban Orsi, Fedullo, Demaria és Faccio szereplésére is.

Ausztria: Platzer — Pavlitschek, Sesta — Wagner, Smistik, Skoumal vagy Nausch — Zischek, Gschweidl, Sindelar, Kaburek, Langer vagy Pesser.

A Nemzeti Bajnokság A) csoportjában vasárnap végre teljes bajnoki fordulót játszottak. Gyönyörű, tiszta, ideális futballidőben folytak le a mérkőzések, amelyek meglepetést nem hoztak, az egész vonalon a papirforma diadalmaskodott. Talán csak a győzelmek arányai meglepők.

Ebben elsősorban a NAC vitte el a pálmát. Szemképrázta csatárjátékkal (Bodoláé a főérem) szinte lehengette az aradi Glóriát. Azonban a Ripensia sem maradt nagyon hátul, alaposan elbánt a kissé elbizakodott és Friedel megerősített Románia-val. A Venus, CFR, Universitatea és Kinizsi győzelmei már nem voltak ilyen meggyőző erejűek. Jobbára a szerencse segítette őket mind a két pont megszerzéséhez.

A forduló után azonban annyit megállapíthatunk, hogy a Ripensia és az újra kitűnő formába lendült NAC között nagy küzdelem fog folyni az elsőségért. Jelenleg a Ripensia három tiszta ponttal vezet, míg a másik timisoarai csapat, a Kinizsi is megelőzi egy ponttal a zöld-fehéreket, azonban valószínűleg nem sokáig tud tartani jó helyezését. Hozzájárul ehhez még az „U” gyenge formája is. A középcsoportban egyedül a Venus törtet felfelé. Vasárnap megkezdte „tavaszi szériáját”. Csak az a kérdés, hogy folytatja-e?

Magyarországon a tavaszi negyedik forduló, a bajnoki év legnagyobb szenzációjával szolgált: a Budai „11” másodosztor is legyőzte a Ferencvárost, amely az őszi keserű lecke után sem tanulta meg eléggé, hogy a célifutballt nem lehet lenézni. Most majd talán...

A Hungária bemutatta a közönségnek Mülert — tréningjellegű mérkőzés keretében. A Somogy ellen nem kellett erőlködniük, de ők szemmeláthatólag tartogatták is erejüket a jövőheti nagy meccsre: za Újpest ellen. Amely az elsőség kérdéséről fog dönteni.

A bajnokságért folyó harcban ugyanis egyelőre kiesett a Ferencváros. A favorit ma: az Újpest, amely nagy formában verte a respektábilis erőt képviselő Kispestet. Két új, jó összekötője van az Újpestnek: Vincze és Balog.

Szeged ma a 4. hely legkomolyabb jelöltje s — ez a tavasz szomorú szenzációja — a Bocskai négy veresége után „zónacapat” lett. Vincze, Margos, Teleki, Szaniszló, Alberti, Gyulai hiányát megérik...

A bajnokság élén folyó nagy harchoz méltó az a kavargás, ami a nyolc (!) középcsapat között folyik kaleidoszkópszerű változatossággal.

Nem vizsgáznak Clujon a kisebbségi futballbírók. Saját tud. A labdarugó szövetség nemrégiben egy nagy felháborodást keltő rendeletet adott ki, amely szerint az összes kisebbségi futballbírók legkésőbb júniusig nyelvvizsgát kell tenniük a román nyelvből. Ezzel a kérdéssel a napokban foglalkoztak a helyi futballbírók és állástfoglaltak az ügyben. Kimondták, hogy tiltakoznak a szövetség sportszerűtlen magatartása ellen és ugyanakkor kijelentették, hogy nem állnak nyelvvizsgára. A határozatról értesítették a szövetséget, amelynek a választát a helyi sportkörökben nagy érdeklődéssel várják.

Tolan a profi-sprinter világ bajnok. Melbourne-ből jelentik: A profisprinterek világ bajnokságát végeredményben Tolan nyerte meg 16 ponttal. Az utolsó két szám eredményei: 130 yardon Robertson (Ausztrália) győzött 12.3 mp-el, 200 yardon pedig Tolan 21.5 mp-el.

Ezt is lehet?

Clujon nagy végelárusítást rendez a Hagibor. Az Oradeáról elszármazott Friedel odaadták a Romániának. Fried Feraru nevet kapott, a Hagibor 40.000 leit. Ugyancsak a „numerus evreicus” kedvéért Naftalyt odaadták az Universtiteának, melynek tudvalevelőleg Vaida a diszelnöke s Bonteanu Aurel a vezére. Naftaly a „keresztységben” Nasturel nevet kapta, a Hagibor pedig zsebreavagott 10.000 leit. Tehát üzlet kedvéért osztatták fel a labdarugó szakosztályt, hogy a játékosok azonnal igazolhatók legyenek. A felosztás ténye azonban nagyon is átlátszó, mert már is hangoztatják, hogy rövidesen újra felállítják. Ilyenkor a szabályok szerint a legalsóbb bajnoki osztályban kell kezdeni a szereplést. Clujon a legalsóbb bajnoki osztály a kerületi bajnokság első osztálya, ahol a Hagibor eddig is játszott. Tehát nem történt semmi, csak egy jó üzletkötés. A szabályok szigorú szem előtt tartása mellett jól járt a Hagibor, az „U” és a Romania is. Egy kis leleményességért úgy látszik a szamospartiak mennek a szomszédba.

Max Baer—Max Schmeling Berlinben

Berlinből jelentik: Hitler azt az óhaját fejezte ki, hogy a Schmeling—Max Baer nehézsúlyú ökölvívó világbajnoki döntőmérkőzést Németországban tartsák meg. Max Baer menedzsere ebbe hajlandó is beleegyezni, hogy a mérkőzés Berlinben vagy Hamburgban legyen, de félmilliósi garanciát kér és opciót a bevétel 40 százalékára, ha a bevétel a félmillió dollárt meghaladja. Németország részéről alkudozni kezdtek az összeg tekintetében, Baer azonban, nem enged. Ha sikerül megegyezniük, a mérkőzés júniusban lesz. Erre a célra Németország egy 200 ezer személy befogadására alkalmas stadiont épít.

Carnera legyőzte Impelletiere-t. Newyorkból jelentik: Carnera, az olasz ökölvívó ex-világbajnok a 9-ik menetben Ray Impelletiere ellen kitűnéssel győzött. Max Baer menedzsere kijelentette, hogy júniusban Carnera ellen kiáll Baer, augusztusban pedig Németországban hajlandó Schmelinggel a világbajnoki döntőt megvívni, ha Schmelingék megadják a kért 500.000 dollárt (kb. ötvenmillió le).

Sietas világrekordot uszott. Düsseldorfból jelentik: Az olimpiai előkészítő versenyen Sietas 2 p. 42.4 mp-re javította a francia Cartonnet 2 p. 42.6 mp-es 200 m-es melluszó világrekordját, Fischer a 100 m-es gyorsuszás német rekordját 58.6 mp-re javította, beállítva egyben Bárány és Csik Európa-rekordját.

Új uszóvilágrekord. Los-Angelesből jelentik: Az amerikai Gilhula a 440 yardos gyorsuszás világrekordját 4 perc 48.3 mp-re javította. A régi rekord 4 perc 48.6 mp. volt.

Segítség és gyógyulás minden tüdőbetegnek.

A tüdőbaj megelőzése és gyógyítása

Írta: **Dr Müller Vilmos** ig.-főorvos, tanácsos.

E könyv szerzője a tüdőbetegségek ismert szakorvosa **Dr Müller Vilmos** egészségügyi főtanácsos, főorvos 130 oldalas könyvében arról ír, miként lehet a legyengült, beteg szervezetet ismét helyreállítani. Legfontosabb a tüdőbajoknál a megfelelő táplálkozás és a helyes életmód. A kiváló szakorvos szerint nemcsak a könnyű lefolyású tüdőbajoknál, hanem a legsúlyosabb esetekben is teljes gyógyulás áll be, ha a beteg esetleg e műben foglalt áldást-hozó, értékes tanácsokat követi.

Hogyan éljen, hogy meggyógyuljon a tüdőbeteg ember, arra tanít ez a könyv.

Ára csak 90 le.

Kapható kiadóhivatalunkban.

MOST JELENT MEG!

Feltűnésteltető könyv!

AZ ÖNGYILKOS

Első munka kiváló tudósok tollából ezen az utóbbi évek folyamán, sajnos, igen aktuálissá vált témáról, melyet komplikált volta miatt eddig tudományosan nem dolgoztak fel.

A tudomány emberei fáradoztak az az öngyilkosság! járvány

okának felkutatásán és e műben ószintén tárják elénk, miért történik napjainkban oly sok öngyilkosság. Ezen könyv nemcsak nagy feltűnést fog kelteni a társadalom minden rétegében, hanem felvilágosítással is szolgál arra vonatkozólag, miért játszódnak le az egész világon a leszomorúbb napi tragédiák.

Ára 84 le és portó

E rendkívül fontos és érdekes könyv szerzhető: **KIADÓHIVATALUNKBAN, Oradea, Regele Carol II. No. 5.**

KÖZGAZDASÁG

Súlyos büntetés vár az ipari vállalatokra, amelyek nem nyújtottak be kimutatást alkalmazottaik nemzetiségi és állampolgársági viszonyairól

Mint ismeretes, a nemzeti munka védelméről szóló törvény rendelkezései alapján az országban működő összes ipari vállalatok felhívást kaptak, hogy részletes jelentést tegyenek alkalmazottaik állampolgársági és nemzetiségi viszonyairól. Voltaképpen még mindig nincsen tisztázva a kérdés: vajon csak az idegen — tehát külföldi — munkaerők beözönlésének megállításáról van-e szó, avagy a kisebbségi elemek visszaszorítása-e a cél? A törvény végrehajtásával megbízott ellenőrző testület azonban — úgy látszik — nem sokat filozofál a kérdésen s máris fenyegető magatartást tanúsít ama vállalatok ellen, amelyekről — a dolog, a föld- és néprajzi helyzet természete szerint feltételezhetőnek véli, hogy kisebbségi alkalmazottakat is foglalkoztatnak az üzemekben és az irodákban.

A végrehajtó bizottság most foglalkozott az erdélyi, bánági és bukovinai vállalatok ügyével. A bizottság úgy döntött, hogy megbünteti mindazokat a vállalatokat, amelyek nem töltötték ki a kért kimutatásokat és nem küldték be a minisztériumba. Ugyancsak megbüntetik azokat a vállalatokat is, amelyek nem úgy állították ki a táblázatokat, mint azt a törvényes rendelkezés előírta.

A „Monitorul Oficial” a napokban közli a szóbanforgó vállalatok névsorát, a miniszteri döntéssel egyetemben. A bizottság elhatározta, hogy külön minisztériumi megbízottat küld ki az Astra Romana és a Petróleumelosztó Részvénytársaságokhoz, miután az ezek által beküldött táblázatokat a bizottság nem találta kielégítőnek.

A közgazdaság apró hírei

(Bécs.) A tőzsdén elterjedt hírek szerint az osztrák kormány 1500 vagon román búza átvételére folytat tárgyalásokat.

(Oradea.) Az építőipari munkások kollektív szerződése ügyében folytatott tárgyalások igen előrehaladott stádiumban vannak. A tárgyalások sikerrel biztatók.

(București.) A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint a vetések általában jól teleltek. Jelentősebb károkról sehol sem panaszkodnak. A tavaszi munkálatokat az időjárási viszonyok késleltetik.

(București.) A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki a vármegyei hatóságoknak, amelynek értelmében a legrövidebb idő alatt be kell jelenteni azt az arzénmennyiséget, amely a kártokozó gyümölcsfajérek és sövénypusztító állatok, valamint a szőlőbaktériumok elpusztítása céljából szükséges. Az ilyen arzenkészítmények árának 50 százalékat a földművelésügyi minisztérium téríti meg.

(București.) A kismalmok megbízottai a pénzügyminiszternél tiltakoztak az új taksák ellen.

(București.) Anglia romániai fõmegbízottja megjelent az ipari és kereskedelmi miniszter előtt, akit arra kért, hogy az angol származású áruk behozatalára vonatkozó tilalmát helyezze hatályon kívül.

(Budapest.) Az új magyar-svájci kliring-egyezmény március 15-én életbelépett. A regivel szemben azt a változást tartalmazza, miképp az eddigi húszszázalék helyett a magyar Nemzeti Bank huszonöt százalékos szabad devizakvótával rendelkezik.

(Győr.) A város kereskedői mozgalmat indítottak a kereskedők és iparosok agkori biztosításának megvalósítása végett.

(Budapest.) Az illatszertárak száma Magyarországon egyre szaporodik. A szakma orvoslást követel a túlnépesülés ellen mely olykor a verseny tisztességét is veszélyezteti.

(Genf.) A dunai államok még e hó folyamán konferenciára gyűlnek össze a svájci Luzernben.

Hitelszövetkezetet létesít a carei iparosok temetkezési egylete

Carei. Saját tud. A carei ipartársulat temetkezési egyesülete egyike az ország legrégebbi és legjobban vezetett temetkezési egyesületeinek. Legutóbbi közgyűlésén az elöljáróság elhatározta, hogy hitelszövetkezetet állít fel tagjai számára, akik majdnem ezerötszázan vannak. Az egyesület másfélmillió forintot ingatlanokba fogják fektetni, hogy ezáltal jövedelmezőbbé tegyék a rendelkezésükre álló tőkét.

A hitelszövetkezet felállítását az egyesület tagjai nagy örömmel vették tudomásul és megadták a hozzájárulását az elöljáróságnak, hogy azt mielőbb életre keltesse. A hitelszövetkezet természetesen csak az egyesület tagjait fogja kiszolgálni. A folyósított kölcsönöket minimális kamattal fogják kiutalni.

Piaci és terményárak:

(Timișoara.) Búza 395—400, tengeri 200, zab 275, takarmányrépa 275, tavaszi árpa 300, korpá 230, takarmányliszt 245—250, kismalmi liszt (30/70-es beosztású, zsákkal) 600, nagy-malmi liszt 630, muharzag 420, tőkemag 520, napraforgómag 320 lei.

(Arad.) Búza 390—410, tengeri 220—230, árpa 300—310, zab 300 lei. Buzonyia (kg) 1—2, búzama 10—12, fokhagyma 40—50, fejtes káposzta 6—10, szárított bab 6—7, retek 4—6, alma 8—10, aszaltszilva 12—14 lei, kövér liba 260—360, sovány liba 120—130, kövér ruca 125—140, sovány ruca 60—80, tyúk 70—100, csirke 45—60 lei. Tojás (drb) 0.80—0.90 lei. Hús (élősúly, kg) marha 6—7, borjú 13—14, sertés 16—19 lei. Tej 3—4, tejföl 25—30, tehéntúró 13—14, juhtúró 22—24, vaj 60—70 lei. Széna 100—120, lucerna-lóhere (takarmány) 140—150, szalma 30—40 lei.

(Brașov.) Búza 470—490, rozs 360—370, sör-árpa 280—300, takarmányrépa 260—270, zab 320—340, tengeri 240—250, lencse 700—800, fehérbab 360—400, burgonya 70—90 lei.

Az oradeai Mezőgazdasági Kamara hivatalos árfolyamai. Búza 400—420, rozs 300—330, árpa 310—330, zab 320—330, árpa 319—330, zab 320—330, tengeri 230—270, széna 130—150, here 150—160, lucerna 160—170, szalma 40—45, burgondi 40—45. Disznó 17—18 lei.

Hibaigazítás. A tegnapi számban megjelent „Ofeniziva stb.” című közgazdasági vezető cikkünkbe hiba csuszott be. Nem az 1914-es, hanem az 1934-es kibocsátású kötvényekre (impromut de inzestrare) történik — a dolog természete szerint — hivatkozás.

Képes Krónika

a legnívósabb szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes folyóirat.

Kellemes, szórakoztató olvasmányok, hasznos tudnivalók háziasszonyok részére, kozmetika, divattulajdosságok stb.

A gazdag szépirodalmi részt a legnevesebb írók szerkesztik.

Megjelenik minden második vasárnap.

Előfizetési ára: negyedévre 100 lel.
félévre 180 "
egész évre 350 "

Előfizetési hely: az ERDÉLYI LAPOK kiadó-hivatala, Oradea, Strada Regele Carol 5.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény), cím a kiadóban 10 lel.

Lakás

Egyszoba, onyha, spájból álló lakás kiadó május 1-re Str. Take Jenescu 41.

Kiadó butorított utcai balkon szép szoba. Oradea Str. Tache Jenescu 15.

Egy udvari szoba, konyha, speiz április 1-re kiadó. Oradea. Str. Eliade Radulescu 13.

Kiadó: Principele Mihail utcában egy szép butorított utcai szoba, valamint két- vagy háromszobás, fürdőszobás, parkettes lakás. Tudakozódni: Tabéry-telep, Str. Luminei 4-b déli órákban.

Alkalmazás

Felvétetik március 15-re jobb mindenek leány. Str. D. Cantemir 25. I. em.

Tiszta, rendez bejárónó felvétetik. Oradea, Strada Tache Jenescu No. 24.

Adás-vétel

Szőlőpermetezőt és borsajtót használt, jókarban levőt megvételre keresek. Cím a kiadóban.

Schimbás ruhát keresek 175 cm. magas termetre. Cím: Oradea, Parcul Eminescu 30.

Egy díofa szekrény, orosz spitz kutya eladó. Oradea, Strada A. Treb. Laurian 22.

Új tenniszrakett, angol gyártmány. nyugon olcsón eladó. Universal írógepvállalat, Rimánóczy-utca 4. sz.

Őszi (francia) barack esemeték kaphatók dr. Kaczián Kálmán gyümölcsésében, Oradea, dr. Ciordas-utca 46.

Dupla spirálos égők minden számban legolcsóbban kaphatók Czako Lajos villanyszereplőnél. Strada Avram Jancu No. 18.

Eladó Jókai könyvek, magyar remekírók, Petőfi és modern írók művei. Str. Simeon Stefan 9.

Katolikus Lexikon jutányosan eladó. Oradea, Parcul Alba-Iulia 8. szám

Veszek pianinót vagy zongorát kulturház részére. Katolikus plébánia Ditráu

Hűlőpéle

4—5 holdas szőlőt lakással bérbe keresek. Cím: Oradea, Str. Sf. Gheorghe 4. (Farkas kertésznel).

Bérbeadó Săcueni községben, Bihor megyében, vasúti állomás közvetlen közelében (atellében) lévő vendéglő folyó évi július 1-től. Továbbá piactéren fekvő központi vendéglő. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos, zróf Stulenbergh József uradalmának számtartó hivatala.

PUSA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

Legjobban, legolcsóbban korszorú borotvát, villót, hajvágógépet Ifj. Kelemen korszorúldé Oradea, Piata Mihai Viteazul.

Oktatás

Zenker Margit szabászati iskolájában újabb tanfolyam kezdődik áprilisban. Parcul Carmen Sylva 2. (Oradea).

Láposy Zeneiskola hegedű, zongora és zeneelméleti tanszakkal. Oradea, Str. Simeon Stefan No. 20.